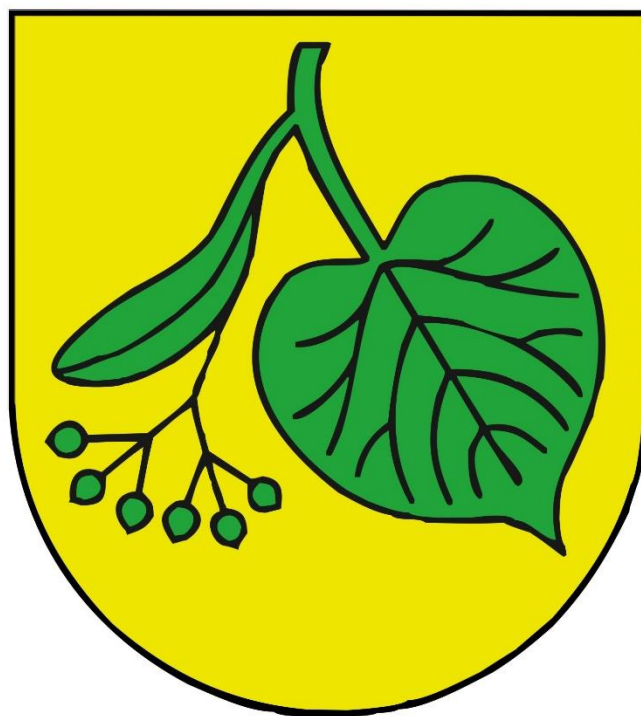

DIAGNOZA

SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY LIPKA

Lipka, 2020

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	5
1. Sfera społeczna	5
1) Demografia.....	5
2) Rynek pracy	9
3) Pomoc społeczna	12
4) Bezpieczeństwo społeczne.....	14
5) Edukacja w gminie	15
6) Uczestnictwo w życiu publicznym.....	19
2. Sfera gospodarcza	22
3. Sfera środowiskowa	25
1) Stan wód powierzchniowych i podziemnych	25
2) Gleby	27
3) Ocena jakości powietrza	27
4) Obszary chronione i pomniki przyrody	29
4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	32
1) Zagospodarowanie przestrzenne gminy	32
2) Dostęp komunikacyjny.....	34
3) Dostęp do obiektów infrastruktury społecznej.....	36
4) Obszar zdegradowany w Gminie Lipka	37
5. Sfera techniczna	39
1) Zasoby mieszkaniowe	39
2) Gospodarka odpadami.....	40
3) System ciepłowniczy	41
5) Sieć telekomunikacyjna.....	41
6) Sieć gazowa	42
7) Sieć elektroenergetyczna	42
8) Odnawialne źródła energii	42
9) Sieć wodociągowa.....	42
10) Sieć kanalizacyjna.....	43
III. Podsumowanie.....	45
IV. Spis rycin.....	48

I. Wstęp

Strategia rozwoju gminy jest długookresowym programem, który zawiera zbiór celów jej rozwoju, a także określa takie kierunki i priorytety działania oraz alokację środków finansowych, które są niezbędne do ich osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym. Konieczność opracowania dokumentu wynika z upływu okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2012-2020 przyjętej Uchwałą Nr XIV/113/12 Rady Gminy Lipka z dnia 25maja 2012r. Projekt dokumentu opracowuje się na podstawie obowiązujących norm prawnych, możliwości finansowania przedsięwzięć i aktualnego stanu społeczno-gospodarczego i przestrzennego Gminy Lipka.

Aby przystąpić do przygotowania projektu Strategii niezbędne jest opracowanie diagnozy, w której wszelkie dane i wnioski posłużą wskazaniu mocnych i słabych stron gminy oraz jej problemów i potencjałów. To z kolei stanowi podstawę do sformułowania celów i wyznaczenia najważniejszych kierunków rozwoju.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej przedstawia uwarunkowania rozwojowe występujące w poszczególnych kategoriach oraz porównanie danych statystycznych opisujących funkcjonowanie gminy w chwili przystępowania do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipka na lata 2020-2030. Dla każdej z pięciu analizowanych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej wartością referencyjną była średnia wartość wskaźnika dla całej gminy Lipka. Dane, zaprezentowane w diagnozie, zostały wyselekcjonowane spośród wielu dostępnych danych statystycznych, dokumentów i opracowań Urzędu Gminy w Lipce, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipce, Gminnego Ośrodka Kultury w Lipce a także Powiatowego Urzędu Pracy w Złotowie.

W opracowaniu Diagnozy wykorzystano również dane zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipka oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lipka na lata 2017-2023 a także Planu Ochrony Środowiska dla Gminy Lipka.

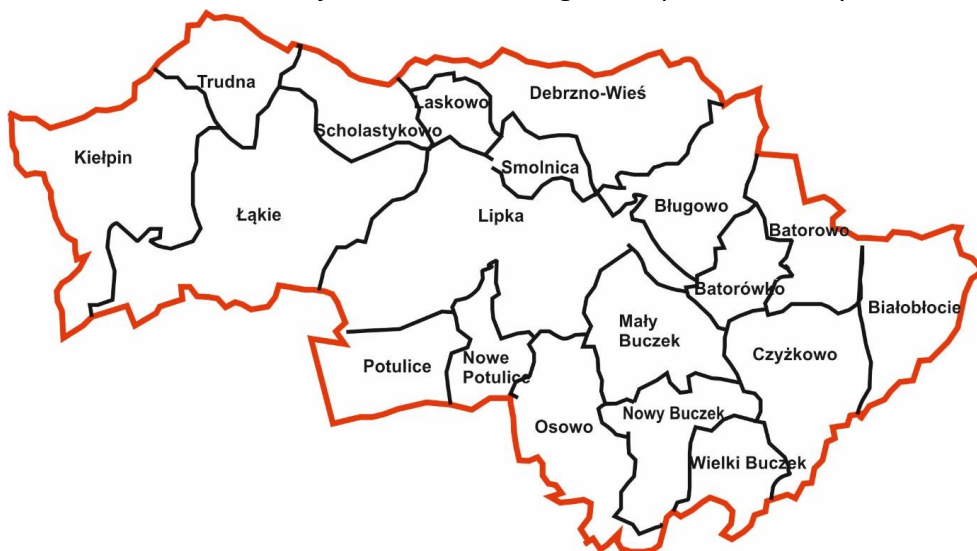
Gmina Lipka jest położona na Pojezierzu Krajeńskim, w północno - wschodniej części województwa wielkopolskiego, w północnej części powiatu złotowskiego. Zajmuje powierzchnię 191,01 km² co stanowi 11,5 % powierzchni całego powiatu. Północna granica gminy, będąca jednocześnie granicą województwa, biegnie wzdłuż rzeki Dobrzyńki, fragment wschodniej – wzdłuż rzeki Łobzonki.

Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Lipka w Województwie Wielkopolskim i powiecie złotowskim

Wytyczenie granic obszarów dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Lipka na 19 miejscowości, które są sołectwami: Batorowo, Batorówko, Białobłocie, Bługowo, Czyżkowo, Debrzno Wieś, Kiełpin, Laskowo, Lipka, Łąkie, Mały Buczek, Nowe Potulice, Nowy Buczek, Osowo, Potulice, Scholastykowo, Smolnica, Trudna oraz Wielki Buczek. Rozmieszczenie ww. miejscowości oraz ich granice przedstawia rys. 2

Rysunek 2. Podział administracyjny gminy Lipka

Źródło: www.geoportal.gov.pl, opracowanie własne

II. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

1. Sfera społeczna

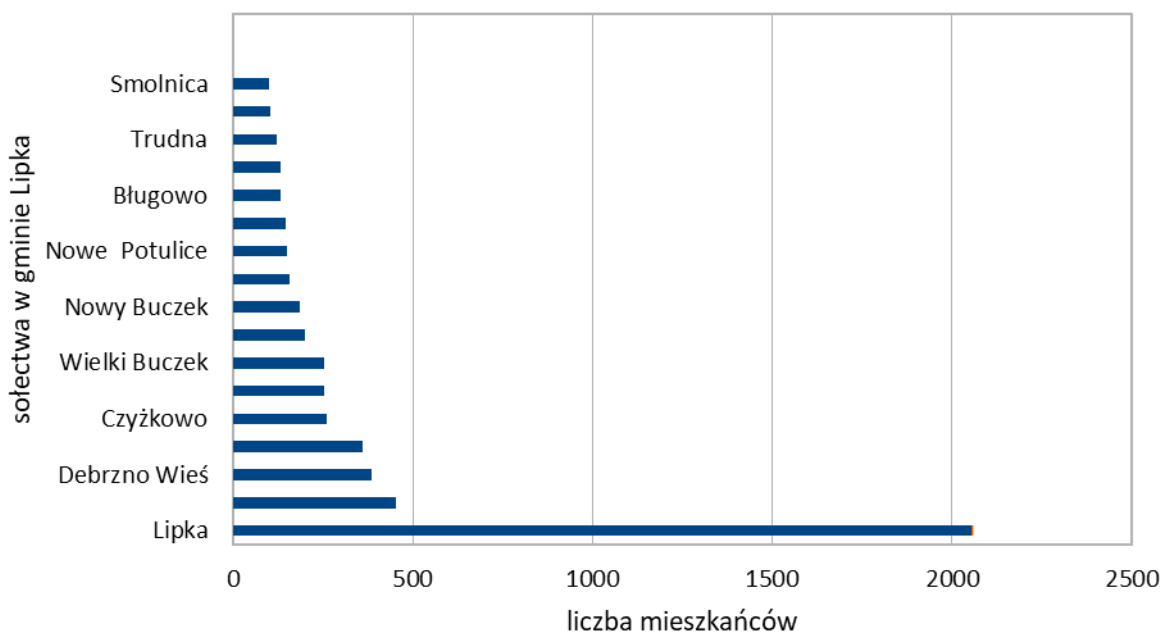
1) Demografia

Gmina Lipka zamieszkiwana jest przez 5 620 osób, co daje średnią gęstość zaludnienia 29,4 osoby/km². W porównaniu z gęstością zaludnienia Powiatu Złotowskiego 41,8 os/ km² oraz Województwa Wielkopolskiego 116 os/ km² jest to wskaźnik bardzo niski, opisujący ogólną tendencję wyludniania się terenów wiejskich związaną z poszukiwaniem lepszych warunków bytowych głównie w większych miastach, jak również poza granicami kraju.

Zaludnienie z podziałem na miejscowości Gminy Lipka przedstawia się następująco:

- Lipka - 2054 : pow. 500 mieszkańców
- Debrzno Wieś - 385, Łąkie - 454, Scholastykowo – 361 : od 300 do 500 mieszkańców
- Batorówko – 200, Czyżkowo – 259, Kiełpin – 253, Mały Buczek – 159, Nowy Buczek – 186, Nowe Potulice – 150, Wielki Buczek – 253 : od 150 do 300 mieszkańców
- Batorowo – 131, Białobłocie – 92, Bługowo – 133, Laskowo – 78, Osowo – 146, Potulice – 105, Smolnica – 99, Trudna – 122 : do 150 mieszkańców

Zaludnienie poszczególnych sołectw- rok 2019

Wykres 1. Zaludnienie poszczególnych sołectw gminy Lipka w roku 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

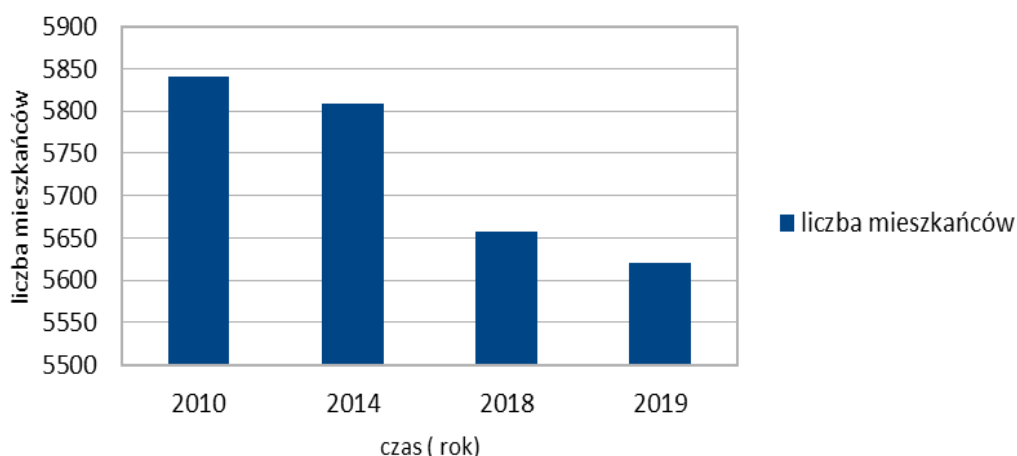

Tabela 1. Ludność w gminie w latach 2010 – 2019

Rok	Ludność ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		Liczba	%	Liczba
2010	5840	2906	49,76%	2934
2014	5808	2909	50,09%	2899
2018	5658	2839	50,18%	2819
2019	5620	2818	50,14%	2802

Źródło: Dane GUS

Sytuacja demograficzna gminy jest niekorzystna. Na podstawie analiz obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców zarówno kobiet jak i mężczyzn spowodowany zarówno ruchami naturalnymi (biologicznymi) jak i migracyjnymi. W latach 2010-2019 odnotowuje się zmniejszenie liczby mieszkańców, najbardziej drastyczny spadek wystąpił w roku 2018 w porównaniu do roku poprzedniego. W roku 2019 liczba ludności także spadła jednak nie był to tak drastyczny spadek jak w roku poprzednim.

Wykres 2. Ludność w gminie w latach 2010 - 2019

Ludność Gminy Lipka wg grup wiekowych przedstawia tabela poniżej:

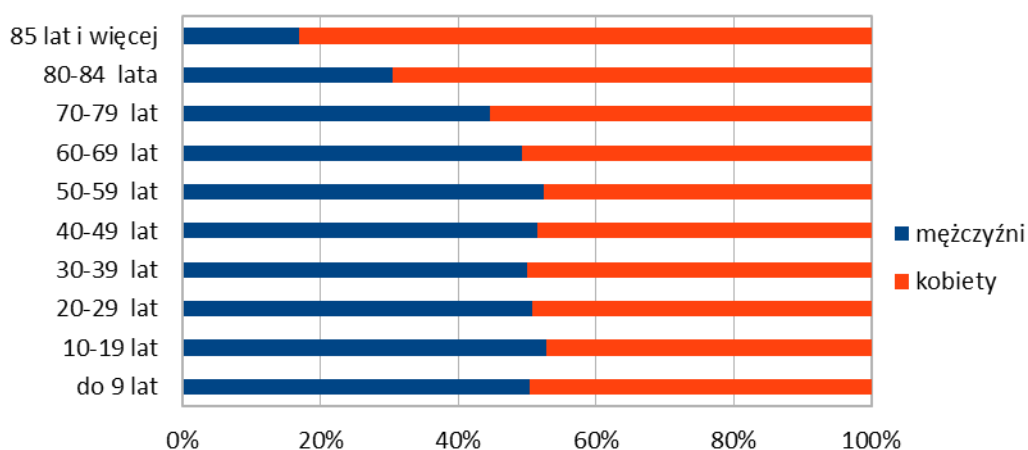
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku

Wiek	Liczba osób	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
do 9 lat	677	341	336
10-19 lat	658	348	310
20-29 lat	797	405	392
30-39 lat	913	457	456
40-49 lat	750	387	363
50-59 lat	663	348	315
60-69 lat	682	336	346
70-79 lat	311	139	172
80-84 lat	92	28	64
85 lat i więcej	77	13	64
RAZEM	5620	2802	2818

Źródło: Dane GUS

Z analizy struktury wiekowej ludności wynika, że prawie 38% mieszkańców Gminy Lipka ma mniej niż 30 lat, a powyżej 70 lat 8,54%. Udział osób w wieku produkcyjnym wynosi około 55 % a 45% w wieku nieprodukcyjnym. Struktura płci jest typowa dla obszarów wiejskich wielkopolski i charakteryzuje się nieznaczną przewagą ilości kobiet. Odnotować jednak należy, iż przewaga kobiet dotyczy przede wszystkim wieku poprodukcyjnego. Wskaźnik obciążenia demograficznego jest w Gminie Lipka wyższy niż w Powiecie Złotowskim i Województwie Wielkopolskim.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku

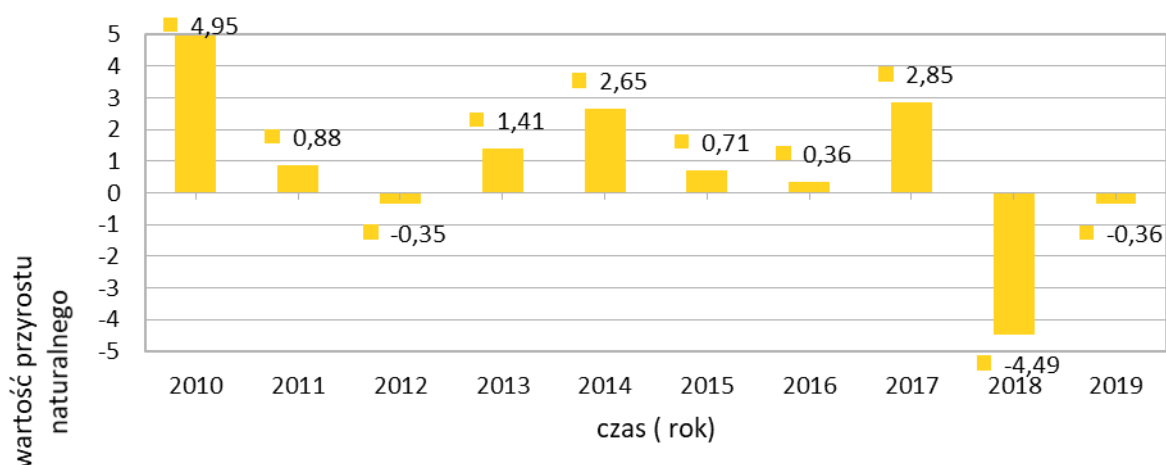
Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Lipka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -2. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,36 na 1000 mieszkańców gminy Lipka. Wartość przyrostu naturalnego w latach 2010-2019 ulegała dużym wahaniom. W kresie lat 2017-2019 najwyższą wartość wskaźnika przyrostu naturalnego odnotowano w 2017r.(2,85/1000 osób), która gwałtownie spadła do -4,49/1000 osób w 2018r. W roku 2019 przyrost naturalny wyniósł -0,36 na 1000 osób czyli znacznie wzrósł w porównaniu do roku 2018.

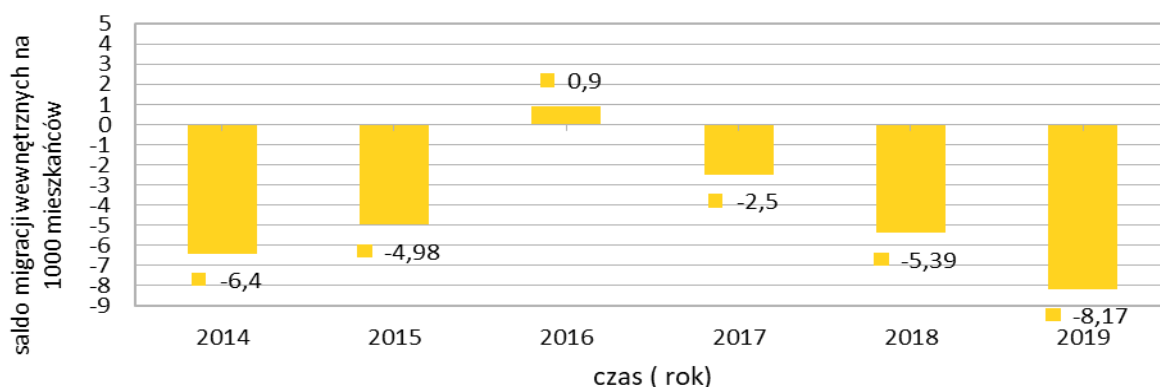
Wahania przyrostu naturalnego uniemożliwiają prognozę wartości tego wskaźnika na kolejne lata. Mając jednak na uwadze niewielkie wartości jakie osiągnął w latach 2017-2019 można sądzić, że nadal będzie się on utrzymywał na dość niskim poziomie.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Lipka w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Saldo migracji wewnętrznych w gminie Lipka w roku 2016 wynosiło 0,9/1000 osób. W całym analizowanym okresie 2010-2016 jest to jedyny rok, w którym wskaźnik osiągnął wartość dodatnią. We wszystkich pozostałych latach 2017-2019 saldo migracji wewnętrznych przyjmowało wartości ujemne, przy czym największy odpływ ludności zanotowano w roku 2019, który wyniósł -8,17/1000 osób.

Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców w latach 2014-2019

Z analizy demograficznej gminy Lipka wynika, że cały obszar wykazuje regres demograficzny. Regres ten wpisuje się w ogólne tendencje spadkowe całego kraju, szczególnie obszarów wiejskich. Jednocześnie zachodzić będzie zjawisko starzenia się społeczeństwa, które pociąga za sobą konieczność opracowania i wdrożenia takiej koncepcji polityki społeczno - gospodarczej, która zaspokoi potrzeby rosnącej grupy seniorów. Należy przy tym stworzyć warunki do rozwoju gospodarczego przy kurczących się zasobach pracy.

2) Rynek pracy

W gminie Lipka na 1000 mieszkańców pracuje 103 osób. 43,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 56,1% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Lipka wynosiło w 2019 roku 5,6% (7,3% wśród kobiet i 4,2% wśród mężczyzn). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lipka 196 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 58 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -138.

Liczba bezrobotnych z terenu gminy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Złotowie w 2019r. stanowi 149 osób, w tym 89 kobiet, co w stosunku do roku 2018 stanowi spadek bezrobotnych o 40 osób. Analizując liczbę osób bezrobotnych w przedziale lat 2015 do 2019 można zaobserwować, że w 2015 roku było najwięcej bezrobotnych tj. 326 osób. W roku 2016 nastąpił spadek o 34 osoby, a kolejnych latach następował dużo większy spadek liczby bezrobotnych, bo w 2017r. o 62 osoby, aż do 149 osób w 2019 roku. Podobną sytuację można zauważyć wśród osób bezrobotnych w pozostałych gminach Powiatu Złotowskiego.

Tabela 3. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego

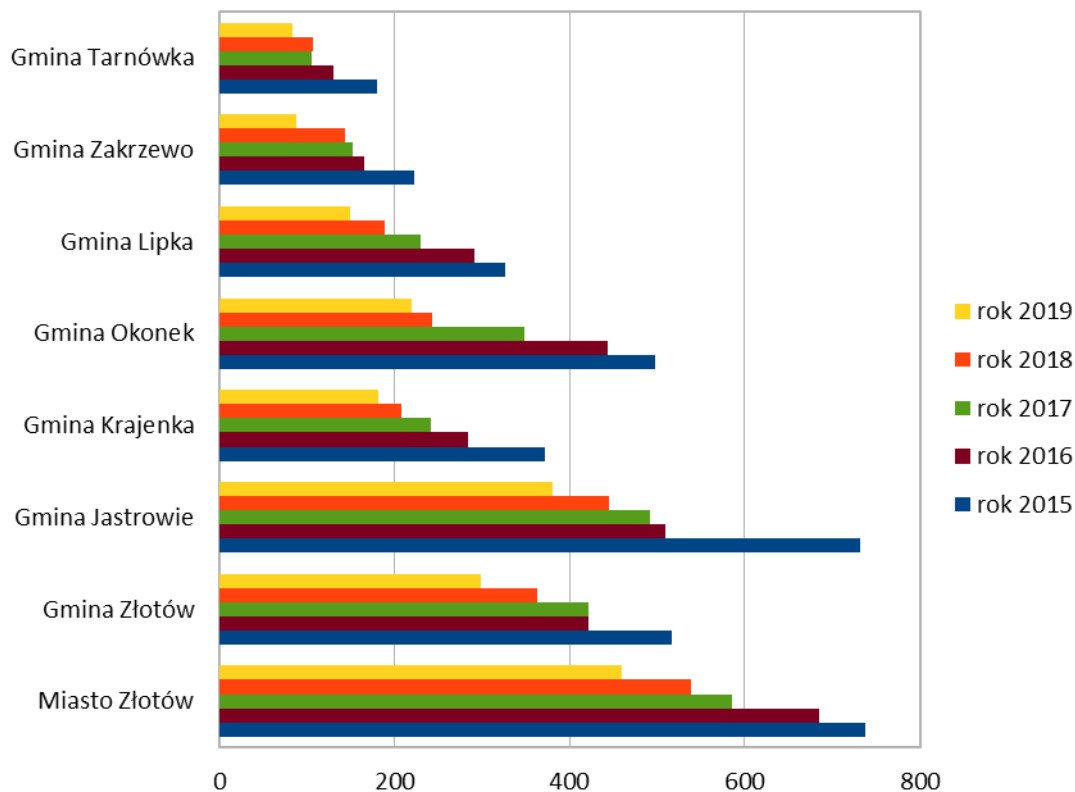
Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w latach:				
	2015	2016	2017	2018	2019
Miasto Złotów	737	685	586	538	460
Gmina Złotów	517	422	422	363	298
Gmina Jastrowie	732	510	492	445	381
Gmina Krajenka	327	284	242	208	182
Gmina Okonek	497	444	348	243	220
GMINA LIPKA	326	292	230	189	149
Gmina Zakrzewo	222	166	152	144	88
Gmina Tarnówka	180	131	106	107	83
OGÓŁEM	3538	2934	2578	2237	1861

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie, opracowanie własne

Poniższy wykres przedstawia dane dotyczące zmian w poziomie bezrobocia w gminach powiatu złotowskiego.

Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego w latach 2015-2019

Wykres 6. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Złotowie

Tabela 4. Zestawienie liczb osób bezrobotnych według poszczególnych kryteriów w latach

Rok	Ogółem	kobiety	w tym z prawem do zasiłku	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	powyżej 50 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	niepełnosprawni
2017	230	136	23	58	32	122	73	61	5
2018	189	117	23	58	33	91	45	46	10
2019	149	89	22	47	25	69	43	38	9

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Złotowie od 2017 roku można zaobserwować duży spadek liczby bezrobotnych w Gminie Lipka. Liczba bezrobotnych mieszkańców w latach 2017-2019 spadła z 230 osób do 149- jest to spadek o 35%. Liczba bezrobotnych kobiet spadła z 136 do 89 tj. o 34%. W latach 2017 - 2019 liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się aż o 43,44%. Natomiast liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia obniżyła się o 21,87% . W roku 2019 w stosunku do roku 2017 zmalała również liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia – spadek o 41%

Z analizy struktury wiekowej ludności wynika, że prawie 38% mieszkańców Gminy Lipka ma mniej niż 30 lat, a powyżej 70 lat 8,54%. Udział osób w wieku produkcyjnym wynosi około 55 % a 45% w wieku nieprodukcyjnym. Struktura płci jest typowa dla obszarów wiejskich wielkopolski i charakteryzuje się nieznaczną przewagą ilości kobiet. Odnotować jednak należy, iż przewaga kobiet dotyczy przede wszystkim wieku poprodukcyjnego.

Wskaźnik obciążenia demograficznego jest w Gminie Lipka wyższy niż w Powiecie Złotowskim i Województwie Wielkopolskim.

Tabela 5. Udział procentowy poszczególnych grup osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie

Rok	kobiety	w tym z prawem do zasiłku	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	powyżej 50 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	niepełnosprawni
2017	59,13%	11,3%	25,21%	13,91%	53,04%	31,73%	26,52%	2,17%
2018	61,90%	12,16%	30,68%	17,46%	48,14%	23,8%	24,33%	5,29%
2019	59,73%	24,71%	31,54%	16,77%	46,30%	28,85%	25,50%	6,04%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie, opracowanie własne

W analizowanych latach największy udział w liczbie osób bezrobotnych stanowią kobiety (prawie 60%). Taka dysproporcja wynika przede wszystkim z potrzeby macierzyństwa i decyzji o podjęciu pracy dopiero w momencie, kiedy dziecko pójdzie do przedszkola lub szkoły podstawowej. Kolejna grupa stanowiąca dużą część osób bezrobotnych to ludzie do 30 roku życia, których liczba w 2019 roku stanowiła 48% wszystkich bezrobotnych. Wzrósł odsetek osób niepełnosprawnych, który w roku 2017 wynosił 2,17% wszystkich bezrobotnych, a w 2019 roku wynosił już 6,04%. Ciągłe na wysokim poziomie procentowym występuje grupa ludzi długotrwale bezrobotnych. W 2017 roku stanowiła ona 53,04% ogółu, a w 2019r. 46,03% .

Z analizy powyższych danych wynika, że bezrobocie w Gminie Lipka ma charakter długotrwały, jednak dostrzec można stopniową poprawę na rynku pracy. Stopa bezrobocia zarówno w Gminie Lipka, jak i w powiecie złotowskim ulega systematycznemu spadkowi. Podobne wahania i tendencje stopy bezrobocia kształtowały się również w województwie

wielkopolskim a także kraju. Podyktowane było to zarówno aktywizacją osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie finansowaną z Funduszu Pracy i w ramach projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z rezerwy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej jak również pracami sezonowymi. Wpływ miały także podjęcia pracy w ramach ofert niesubsydiowanych.

Brak perspektyw zawodowych może zmusić mniejsze grupy bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia poza granicami gminy, a w konsekwencji także do emigracji.

Aby poprawić jeszcze bardziej sytuację na rynku pracy oraz pomóc mieszkańcom w podjęciu zatrudnienia należy dążyć nie tylko do pozyskiwania nowych ofert pracy, ale również do zwiększenia kwalifikacji i umiejętności bezrobotnych oraz znalezienia pracodawców zapewniających elastyczne godziny pracy. Szczególną troską należy otoczyć osoby długotrwale bezrobotne – aby umożliwić im podjęcie pracy konieczne jest przeprowadzenie badań, które wykażą ich możliwości, potrzeby i oczekiwania, a także kobiety, które są unikane na rynku pracy.

3) Pomoc społeczna

Na terenie gminy pomoc społeczną świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Lipce, który jest organizatorem i wykonawcą zadań pomocy społecznej zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipce jest miejscem pierwszego kontaktu osób, które poszukują pomocy w związku z pojawiającymi się problemami w życiu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających z pomocy społecznej łącznie spadła z 758 osób w 2016r. do 625 osób w 2019r. Zgodnie z danymi posiadanych przez Urząd Gminy Lipka ze wsparcia GOPS w 2019r. skorzystało 625 osób oraz 261 gospodarstwa domowe.

Tabela 6 Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Lipka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	758	607	503	625
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy	265	236	213	261

Źródło: Urząd Gminy Lipka za rok 2016, 2017, 2018, 2019

W 2017 roku najbardziej dominującymi problemami, z którymi zmagają się rodziny były: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo.

W 2019 roku liczba rodzin, które ubiegały się o pomoc ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę członka rodziny zwiększyła się w stosunku do roku 2018.

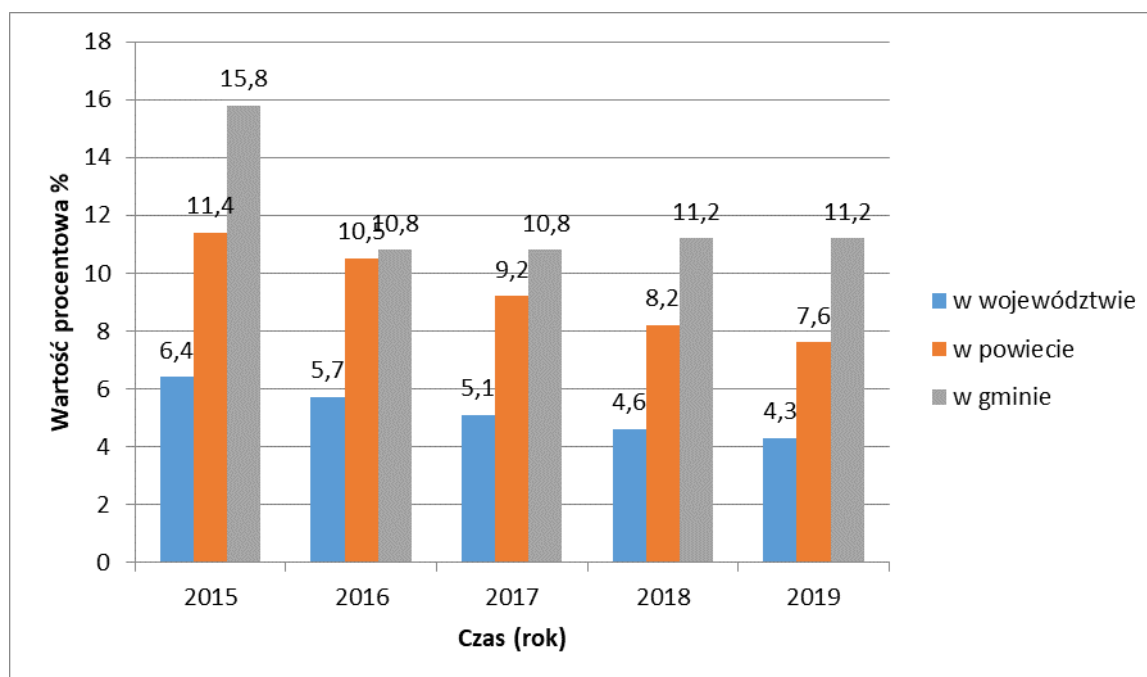

Z powodu bezrobocia z pomocy Ośrodka korzysta z roku na rok coraz mniejsza liczba rodzin, jednak problem braku zatrudnienia jest wciąż jednym z dominujących. W 2017 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia odpowiadała 83, natomiast w 2019 roku liczba odpowiadała już 43.

Liczba rodzin zmagająca się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi lub ciężkimi chorobami chociaż nieznacznie zmniejszyła się, to jednak wciąż utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Podobnie sytuacja wygląda w rodzinach, w których pojawia się problem bezradności opiekuńczo-wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego. Pozostałe problemy rodzin utrzymywały się na podobnym poziomie.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy, po znacznym spadku na przełomie 2015 i 2016 roku, w następnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Wynosił on w 2016 roku w gminie 10,8%, a w 2019 odpowiednio 11,2%. W powiecie i w województwie sytuacja jest odmienna od Gminy Lipka, gdyż tam wyraźnie widoczna jest tendencja spadkowa. W powiecie zanotowano spadek od 2015 roku o 3,8%, natomiast w województwie o 2,1%.

Wykres 7 . Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Dane: GUS, opracowanie własne

W 2019 roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 10.169.000 zł.

Choć liczba osób korzystających ze wsparcia GOPS w gminie w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, to w dłuższej perspektywie czasowej znacznie maleje. Udział tych osób w ogólnej liczbie mieszkańców nadal jest bardzo wysoki, zwłaszcza

w porównaniu z powiatem i województwem gdzie widać wyraźną tendencję spadkową. Przyczyn tego zjawiska można obserwować w migracji ludności poza granice gminy oraz granice kraju, a także spadkiem stopy bezrobocia w gminie.

Należy przyjąć określone kierunki działań w stronę zmniejszenia udziału ludności w korzystaniu z pomocy społecznej. Przykładowymi działaniami mogą być rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych, aktywizacja zawodowa kobiet, zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie gminy Lipka.

4) Bezpieczeństwo społeczne

Bezpieczeństwem w gminie zajmuje się Posterunek Policji w Lipce, który jest podległy Powiatowej Komendzie Policji w Złotowie, a także pięć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Funkcjonują one w następujących miejscowościach: Batorowo, Buczek Wielki, Lipka, Łąkie, Osowo.

W dyspozycji operacyjnej do podejmowania działań ratowniczych na wyposażeniu w/w OSP znajduje się łącznie siedem pojazdów pożarniczych w tym dwa lekkie samochody gaśnicze GLM wraz z przyczepkami na wyposażeniu których znajdują się wysokociśnieniowe agregaty gaśnicze ze zbiornikami wody o pojemności 400 litrów., jeden lekki pojazd typ GLM z agregatem gaśniczym i zbiornikiem wodnym o pojemności 200 litrów, jeden GLM wyposażony w motopompę pożarniczą a także jeden średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBARt 2,5/20 jeden ciężki GCBA 5/32 oraz samochód do działań pomocniczych typu SL Bus przystosowany do przewozu dziewięcioosobowej obsady ratowników. Jednostka OSP Lipka od roku 1997 działa w strukturach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i realizuje podstawowe działania z zakresu gaszenia pożarów w tym pożarów wewnętrznych, ratownictwa technicznego, ratownictwa wodnego, wysokościowego, medycznego i chemiczno-ekologicznego.

W 2019 roku w gminie Lipka stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 77 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 13,93 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Najwięcej z przestępstw miało charakter kryminalny i przeciwko mieniu jak również przestępstw drogowych, natomiast najmniej przeciwko życiu lub zdrowiu. Należy nadmienić, że z roku na rok rośnie ilość przestępstw gospodarczych jak również przestępstw związanych z uchylaniem się od obowiązku alimentacyjnego.

Tabela 7. Zestawienie przestępstw dokonanych w gminie Lipka i w powiecie złotowskim

	Gmina Lipka			Powiat Złotowski		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Przestępstwa ogółem	63	73	77	787	912	968
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	36	47	45	445	594	567
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	10	8	11	124	94	142
Przestępstwa drogowe	11	12	16	137	153	196
Przestępstwa przeciwko życiu lub zdrowiu	2	1	1	20	13	15
Przestępstwa przeciwko mieniu	21	24	26	267	306	331

Źródło: GUS, opracowanie własne

Na terenie Gminy Lipka w czasie trwania konsultacji społecznych Komendy Powiatowej Policji wyznaczono tereny, które mieszkańcy wskazali jako potencjalnie niebezpieczne ze względu na dużą ilość incydentów tam występujących, są to: tereny byłego lotniska w miejscowości Lipka (incydenty pod kątem dewastacji mienia), teren basenu w Lipce, ul. Sępoleńska – grupowanie się młodzieży oraz Drogę Powiatową nr 1035P Lipka - Czyżkowo pod kątem dużej ilości wypadków drogowych.

5) Edukacja w gminie

✓ Przedszkola

Do 2010 roku na terenie gminy istniało jedno Przedszkole Gminne przy ul. Gajowej 1 w miejscowości Lipka, w roku 2006 powstał dodatkowo oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Łąkiem. Obecnie funkcjonują dwie placówki w których działa 9 oddziałów przedszkolnych. W 2018 roku Przedszkole Gminne w Lipce zostało zmodernizowane i rozbudowane dzięki czemu do użytku oddane zostały nowe pomieszczenia i powstała możliwość przyjęcia większej ilości dzieci.

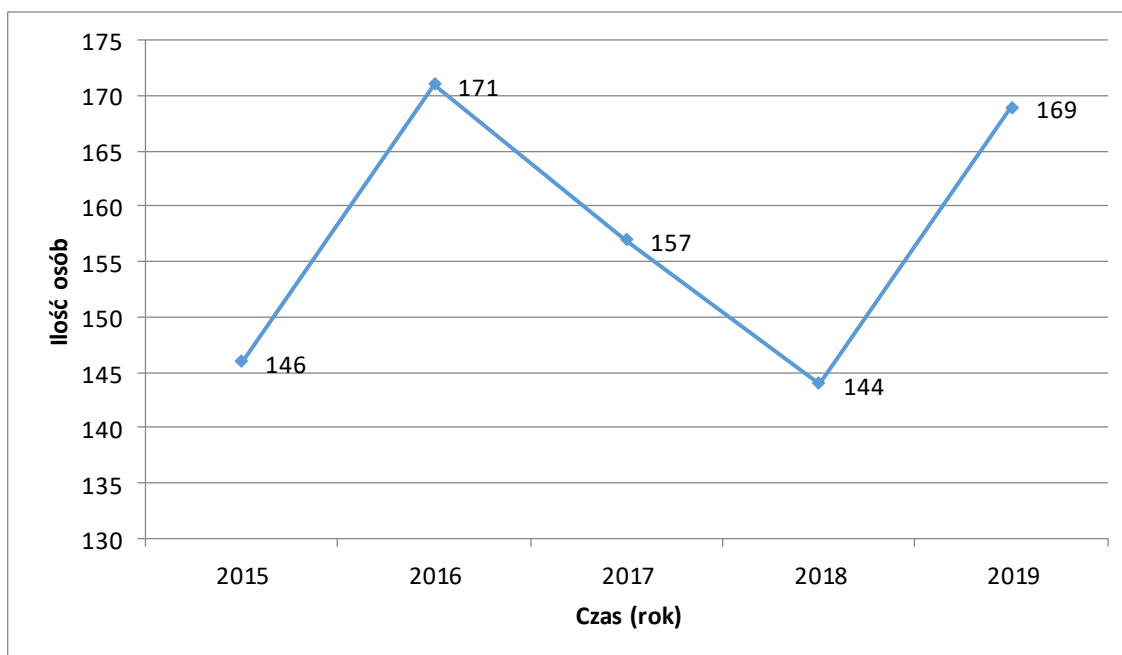
Tabela 8. Wykaz liczb wolnych miejsc w przedszkolu, a także ilość dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych latach

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	146	171	157	144	169
Liczba miejsc wolnych	14	16	51	36	32

Źródło: opracowanie własne

Analiza powyższych danych wskazuje, że w latach 2015-2019 do przedszkola zostały przyjęte wszystkie chętne dzieci, a nawet pozostało kilka miejsc wolnych w placówkach przedszkolnych.

Wykres 8. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w poszczególnych latach w gminie Lipka

Źródło: opracowanie własne

Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Lipka gwałtownie wzrosła w 2016 roku w stosunku do 2015 roku - o 25 dzieci. W następnych dwóch latach nastąpił spadek liczby dzieci- w roku 2017 w stosunku do roku poprzedniego o 14 dzieci, a w 2018 roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 13 dzieci. W 2019 roku w stosunku do roku 2018 liczba wzrosła o 25 dzieci przedszkolnych.

Tabela 9. Liczba dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

	2015	2016	2017	2018	2019
dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	0,91	0,91	0,75	0,8	0,84

Źródło: opracowanie własne

W latach 2015-2019 liczba dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosi od 0,75-0,91, co potwierdza, że miejsc w placówkach nie brakuje, a nawet pozostaje kilka wolnych. Powyższa analiza wskazuje na wystarczającą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego – każdego roku ok. 15% miejsc pozostaje wolnych, a każde dziecko z terenu gminy w wieku 3 - 5 lat zostaje objęte opieką przedszkolną. Taki odsetek utrzymuje się od lat na podobnym poziomie.

✓ **Żłobek**

W 2020 roku na terenie Gminy Lipka zaczął funkcjonować Żłobek Gminny zaadoptowany w pomieszczeniach części budynku Szkoły Podstawowej w Lipce przy ul. Gajowej. Opieką w Żłobku jest objętych dwadzieścioro dzieci w wieku do lat trzech z terenu gminy.

✓ **Szkoły podstawowe w gminie Lipka**

Tabela 10. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka

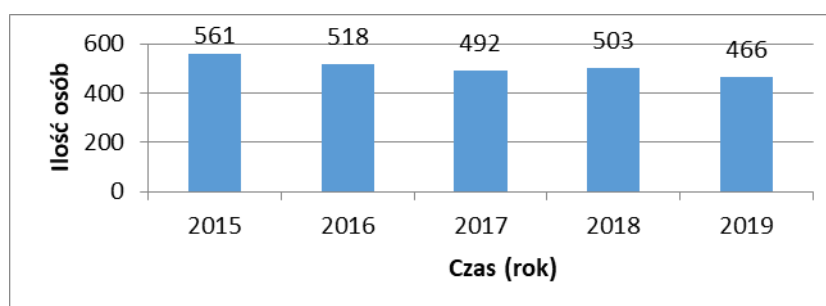
Rok	Ilość uczniów Placówek oświatowych w Gminie Lipka				Razem
	SP Łąkie		SP Lipka		
	SP	G	SP	G	
2015	101	48	286	126	561
2016	96	45	258	119	518
2017	89	23	305	75	492
2018	103	11	349	40	503
2019	108	-	358	-	466

Na terenie gminy Lipka funkcjonują Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Łąkiem oraz Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lipce- łącznie 28 oddziałów szkolnych. W roku 2019 uczniów szkół podstawowych ogółem było 466. Z poniższej tabeli wynika, że liczba dzieci w szkołach maleje, pierwszym powodem jest malejąca liczba urodzeń czego odzwierciedleniem jest liczba mieszkańców w Gminie Lipka, a drugim zmiana organizacji szkół w wyniku czego zlikwidowano gimnazja.

W latach 2015 - 2019 liczba uczniów uczęszczających do powyższych placówek oświatowych przedstawia się następująco:

Wykres 9. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka

Źródło: opracowanie własne

W latach 2015 - 2019 odnotowano spadek liczby uczniów szkół podstawowych o 95 osób, co było skutkiem likwidacji gimnazjów, a dokładniej ukończenia edukacji podstawowej dwóch roczników jednocześnie. Jedynie w roku 2018 liczba uczniów wzrosła o 11 osób, jednak w kolejnym roku tj. 2019 nastąpił spadek o 37 osób w stosunku do roku poprzedniego.

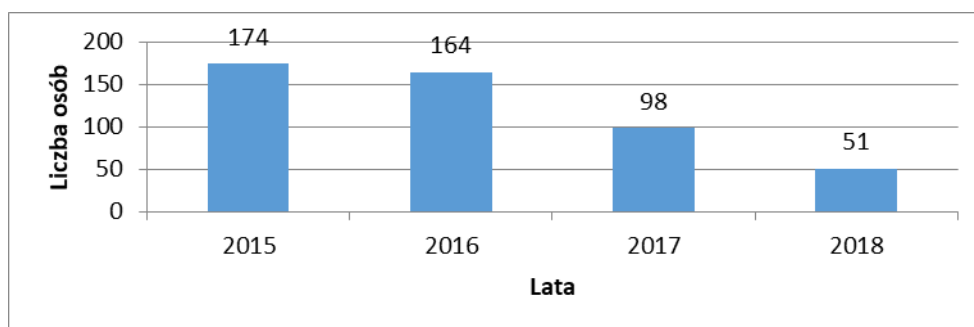
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba dzieci w przedziale wiekowym od 1-9 w latach 2015 - 2019 nie zmienia się drastycznie, w związku z czym, w kolejnych latach liczba uczniów zaczynających szkołę podstawową nie powinna wykroczyć poza obowiązującą do tej pory normę.

Zgodnie z Uchwałą NR XXIV/166/17 RADY GMINY LIPKA z dnia 16 lutego 2017 roku, dotyczącą dostosowania sieci szkół podstawowych i klas gimnazjalnych do nowego ustroju od dnia 1 września 2017 roku oba zespoły szkół przyjęły strukturę organizacyjną klas I – VIII. Wszystkie placówki szkolne były zlokalizowane w dwóch obiektach, w związku z czym nie zamknięto jakiegokolwiek budynku szkolnego ani przedszkolnego.

Liczba uczniów gimnazjów sukcesywnie spada z roku na rok. W 2015 roku wynosiła 174 osoby, a w 2018 roku tylko 51 osób, czyli o 123 osoby mniej w stosunku do 2015 roku czego przyczyną była likwidacja gimnazjów.

Wykres 10. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Ilość uczniów przypadających na korzystanie z jednego komputera w szkołach

uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów (dane na rok 2019)	Gmina Lipka
szkoły podstawowe	8,96

Źródło: opracowanie własne

W szkołach podstawowych w 2019 roku uczniowie mieli dostęp łącznie do 52 komputerów- na 1 komputer przypada około 9 dzieci.

6) Uczestnictwo w życiu publicznym

Partycypacja obywateli w wyborach jest jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego. Frekwencja wyborcza w gminie Lipka nie odbiega zaledwie od frekwencji w powiecie złotowskim. Uczestnictwo w wyborach do europarlamentu i samorządowych przeprowadzane w 2019 r. było niższe niż w powiecie odpowiednio o 4,1% i 1%, natomiast uczestnictwo w wyborach prezydenckich i parlamentarnych o 5,08% i 5,19%.

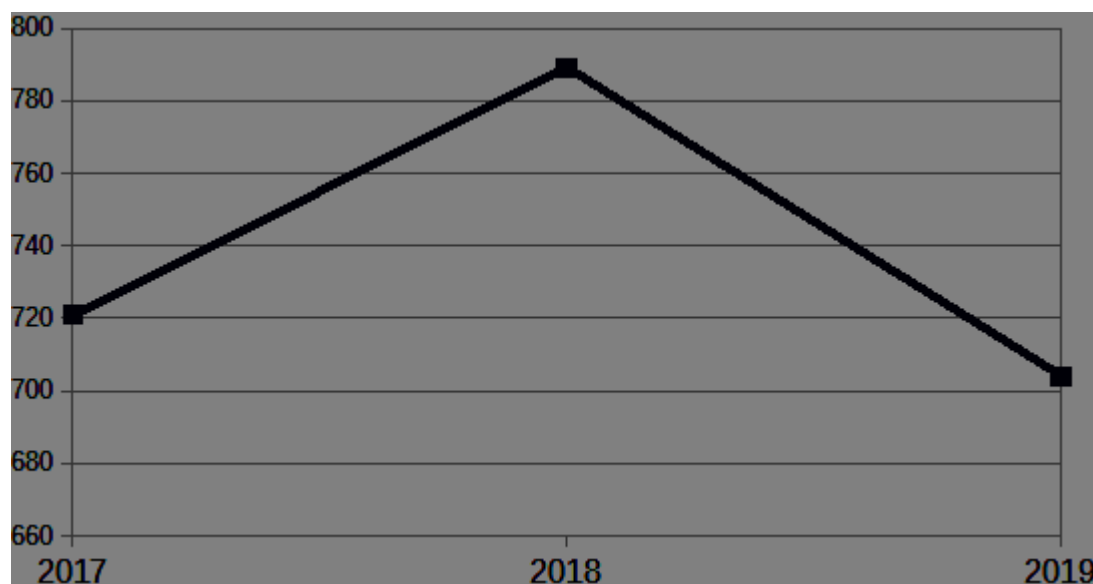
Tabela 12. Frekwencja wyborcza w gminie i w powiecie

Wyszczególnienie	Gmina Lipka	Powiat złotowski
Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu (2019)	32,72%	36,82%
Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych (2019)	48,53%	53,72%
Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (2020)	55,27%	60,35%
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych (2018)	43,70%	44,70%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Na terenie Gminy Lipka funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która ma swoje siedziby w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Lipce oraz jej filia działająca w budynku Szkoły Podstawowej w Łąkiem.

W latach 2017-2019 odnotowano spadek liczby czytelników bibliotek gminnych o 85 osób, tj. o 12.07 %. Z danych tych wynika, że czytelnictwo w gminie Lipka waha się, ponieważ w roku 2017 było 720 czytelników w 2018r. ilość ich wzrosła do 790, po czym w 2019r. ponownie ilość czytelników spadła do nie co po wyżej 700 osób. Jednak w dłuższej perspektywie czasowej można zauważyć, że mieszkańcy przestają czytać książki i korzystać z biblioteki. Tendencja spadkowa wskazuje na to, że sytuacja w tej sferze będzie się pogarszała.

Wykres 11 . Liczba osób korzystających z bibliotek gminnych w latach 2017-2019

Głównym koordynatorem działań kulturalnych i artystycznych jest Gminny Ośrodek Kultury w Lipce. Podlegają mu placówki: Wiejski Dom Kultury w Wielkim Buczku, Biblioteka Publiczna w Lipce oraz Filia Biblioteczna w Łąkiem.

W GOK w Lipce działa szereg zespołów artystycznych:

- 1) Grupa Teatralna " A dlaczego nie"
1. 3 dziecięce grupy taneczne
2. Studio Piosenki i nauka gry na keyboardzie
3. Młodzieżowa Orkiestra Dęta
4. Zespół Śpiewaczy „Lipczanki”
5. Szkółka gry na gitarze
6. Ludowy Zespół Śpiewaczy „Krajniacy” WDK Wielki Buczek
7. Chór „Złote Buki”

oraz kluby i koła zainteresowań, takie jak:

- 2) Pracownia manualna dla dzieci
- 3) Koło szachowe
- 4) Klub seniora
- 5) Koło historyczne przy Bibliotece Publicznej1
- 6) Klub – kawiarnia

Tabela 13. Porównanie liczby ludności udzielających się kulturowo i artystycznie w gminie

	2017	2018	2019
członkowie klubów i kół	221	189	246
członkowie grup artystycznych	198	144	130

Dane GOK Lipka, opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił znaczny wzrost udziału członków w kołach tematycznych i klubach, natomiast nastąpił spadek uczestników w grupach artystycznych. W 2019 roku liczba ta stanowiła 4,3% ogółu ludności gminy Lipka. Średnia liczba uczestników przypadająca na jedną imprezę największa była w roku 2017, zaś w 2019 roku spadła ona aż o 43%. Zwiększeniu natomiast uległa ilość klubów, a także kół na terenie gminy.

Życie artystyczne i kulturalne utrzymuje się na dość równym poziomie. Wartości wskaźników różnią się w poszczególnych latach, jednak nie są to duże różnice. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w imprezach gminnych.

Tabela 14. Zestawienie imprez i uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy

	2017	2018	2019
Liczba imprez organizowanych przez jednostkę gminy	112	100	106
Liczba uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy	15 890	12 410	10 460
Średnia liczba uczestników przypadająca na jedną imprezę organizowaną przez jednostkę gminy	142	124	99

Dane GOK Lipka, opracowanie własne

Z tabeli wynika, że największa liczba wydarzeń kulturalnych, które odbyły się na terenie gminy Lipka przypada na rok 2017 i wynosi 112 wydarzeń. W 2018 roku wskaźnik spada o 12%, by w kolejnym roku nastąpił wzrost o 6%.

Największą popularnością uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych przez mieszkańców cieszył się rok 2017. W tym roku wzrosła zarówno liczba organizowanych wydarzeń jak i uczestników.

W latach 2018-2019 liczby różnią się ze sobą nieznacznie. Spadek osób biorących w organizowanych wydarzeniach zanotowano w roku 2019, który wynosił 34,17% w stosunku do roku 2017, średnia liczba uczestników wynosiła 99 osoby i jest to najniższa liczba uczestników imprez organizowanych przez gminę.

2. Sfera gospodarcza

W gminie Lipka w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 363 podmioty gospodarki narodowej, z czego 273 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 49 nowych podmiotów, a 14 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (49) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (22) w roku 2017. W tym samym okresie najczęściej (32) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2018 roku, najmniej (13) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku. Więcej: [https://www.polskawliczbach.pl/gmina Lipka](https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lipka)

W 2019 roku w gminie Lipka funkcjonowało 363 podmiotów gospodarki narodowej, w tym w sektorze publicznym 21 podmiotów i dwie spółki handlowe, natomiast pozostałych 342 podmiotów gospodarczych działało w sektorze prywatnym.

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON W 2019 roku

	Powiat	Gmina
Ogółem	5625	363
W tym w sektorze:		
Rolniczym	198	27
Przemysłowym	397	30
Budowlanym	886	73
Na 10 tys. Ludności	739	659
Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Ludności	546	409

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W 2018 roku w gminie funkcjonowało 331 podmiotów gospodarki narodowej. Podmioty sektora rolniczego wyniosły 7,85% w skali wszystkich podmiotów, sektora przemysłowego 8,45 %, i budowlanego 16,92% natomiast pozostała działalność gospodarcza to 66,78%. W 2019 roku liczba wszystkich podmiotów gospodarczych wzrosła o 9,67%.

W 2019r. największa liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana była w III sektorze gospodarki. 20,1% tych podmiotów prowadziło działalność związaną z sekcją D (budownictwo) oraz 14,04% z sekcją P (handel detaliczny).

Tabela 16. Sekcje podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach 2015-2019

Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007	2015	2016	2017	2018	2019
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	23	24	26	27
Przetwórstwo przemysłowe	22	27	28	28	30
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1	1
Budownictwo	44	52	55	56	73
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	62	57	54	54	51
Transport i gospodarka magazynowa	16	17	17	18	18
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	8	6	7	8
Informacja i komunikacja	4	4	5	6	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	9	9	8	8
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	12	12	12	12

Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10	10	10	10	10
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	11	10	9	12
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	7	7	7	7
Edukacja	3	3	3	4	5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	14	14	10	11
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	4	5	4	4
Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	6	7	7	9	8

Źródło: GUS, opracowanie własne

W ciągu ostatniego roku wzrosła liczba przedsiębiorstw związanych z budownictwem (wzrost o 30,35%) oraz przetwórstwem przemysłowym (wzrost o 7,14%). Od 2015 roku spada liczba przedsiębiorstw zajmujących się handlem detalicznym – w ciągu lat 2015 – 2019 ich liczba zmniejszyła się o 21,57%.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (340) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 9,4% (34) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 31,4% (114) podmiotów, a 59,2% (215) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Lipka najwięcej (19) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Lipka najczęściej deklaruowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (26.7%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (18.7%).

Z danych statystycznych wynika, że 22,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lipka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 20,6% w przemyśle i budownictwie, a 42,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 17. Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2010-2016 w gminie Lipka i powiecie złotowskim

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
podmioty gospodarcze na 1000 ludności							
W gminie:	49	50	53	57	56	54	58
W powiecie:	65	64	67	71	72	74	74
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności							
W gminie:	38	39	41	44	43	41	44
W powiecie:	50	49	50	54	54	55	54

Źródło: GUS, opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2015-2019 liczba podmiotów gospodarczych w gminie wzrosła o 22,22% (12 osób/1000 ludności), wzrosła również liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o 21,95%. Sytuacja w całym powiecie po przeliczeniu na 1000 ludności przedstawia się znacznie lepiej niż w gminie Lipka: w 2019 roku podmiotów gospodarczych było o 22,73% więcej, natomiast osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o 20% więcej. Z powyższych danych wynika, że w gminie Lipka działalność gospodarcza jest niższa niż w powiecie.

3. Sfera środowiskowa

Gmina Lipka jest gminą typowo rolniczą, której ok. 60% powierzchni zajmują użytki rolne, teren pagórkowaty z zalesieniem natomiast stanowi 33 % całego terenu. Lasy i ukształtowanie powierzchni są jednymi z głównych atutów gminy dla ochrony środowiska. Gmina dysponuje obfitymi zasobami wody pitnej.

1) Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Gmina od północy ograniczona jest rzeką Dobrzyńką, a od wschodu Łobżonką. Rzeki te zbierają wody do dwu różnych działów wodnych dopływów rzeki Noteci (Łobżonki i Gwdy). Dobrzyńka jest lewostronnym dopływem Gwdy. Jakość rzeki zależy od spływu zanieczyszczeń z obszarów użytkowanych rolniczo oraz odprowadzanych z Debrzna – oczyszczalni. Łobżonka płynie po wschodniej stronie gminy. Z uwagi na jej graniczny charakter zbiera wody zarówno z obszarów woj. wielkopolskiego, jak i z województw ościennych (pomorskiego i kujawsko-pomorskiego). O jej jakości decydują więc zanieczyszczenia lokalne i regionalne (spoza województwa). Rzeka Stołunia natomiast jest dopływem Łobżonki.

Na terenie Gminy Lipka znajduje się 5 jezior, które zajmują razem - 103,97 ha
Kiełpińskie - 25,19 ha; Świdnik - 13,25 ha; Łąkie - 35,64 ha; Gogolin Wielki - 21,61 ha
Staw Młyński Osowo - 8,28 ha

Na granicy gminy położone są jeziora Główna i Dolne.

Wody powierzchniowe analizowanego obszaru charakteryzują się śnieżno-deszczowym ustrojem rzeczny - zarówno wahania stanów, jak i wielkość przepływów większości rzek są zmienne w skali roku. Na wszystkich obiektach obserwuje się znacznie wyższe stany w miesiącach półrocza zimowego, niż w półroczu letnim. Stany maksymalne przypadają na okres od lutego do kwietnia, a sporadycznie mają miejsce również w styczniu. Minimum najczęściej osiągają w okresie jesiennym. Dotyczy to większości rzek rozpatrywanego obszaru. Znaczna część rowów funkcjonuje okresowo, jedynie w czasie roztopów lub po intensywnych, długotrwałych opadach. Podobnie prezentują się stany wody Łobzonki i Dębnicy z tym, że wezbrania powodowane są wiosną przez intensywne roztopy lub zimą przez ulewne deszcze. Obniżenia stanów wody zdarzają się najczęściej latem.

Wody na terenie gminy Lipka to również zbiorniki retencyjne: na rzece Stołuni w Stołuńsku, w okolicy Osowa oraz w Czyżkowskim Młynie na rzece Łobzonce.

Wody podziemne

Podstawę zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę zdatną do picia, dobrej jakości pod względem fizyko-chemicznym, stanowią wody podziemne. Ludność gminy zaopatrywana jest w wodę z 10 ujęć, z czego dziewięć ujęć to ujęcia wód czwartorzędowych i jedno ujęcie wód trzeciorzędowych.

Na obszarze gminy Lipa zaobserwować można zjawisko dwudzielności budowy geologicznej. Odmienne warunki panują w części wysoczyznowej gminy, a odmienne w części sandrowej. Pomiedzy nimi rozciąga się strefa przejściowa, która obejmuje tereny zbocza doliny i jego najbliższej okolicy. Na całym obszarze gminy występują dwa podstawowe piętra wodonośne. Najgłębiej położone jest piętro trzeciorzędowe.

Budowa geologiczna determinuje, poza występowaniem poziomów wodonośnych, również odporność układu hydrogeologicznego na przedostawanie się zanieczyszczeń z powierzchni terenu do wód podziemnych. Układ odporności jest większy tam, gdzie istnieje miększa warstwa osadów słabo przepuszczalnych ponad osadami wodonośnymi. W tym świetle za tereny najbardziej narażone na zanieczyszczenie wód podziemnych należy uznać tereny sandrowe oraz doliny. Decyduje o tym przede wszystkim brak osadów słabo przepuszczalnych na powierzchni terenu.

Większa część gminy znajduje się w zasięgu Subzbiornika Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie nr 127. Jest to zbiornik zalegający w osadach trzeciorzędowych. Średnia głębokość ujęć wynosi około 100 m. Zbiornik jest dobrze izolowany przed zanieczyszczeniami przedostającymi się z powierzchni terenu i posiada znaczne zasoby dyspozycyjne – 186 tys. m³/dobę.

2) Gleby

Na terenie gminy Lipka gleby kwalifikowane do I i II klasy bonitacyjnej nie występują. Grunty o wysokiej przydatności dla rolnictwa zajmują bardzo niewielkie powierzchnie. Większość żyznych gleb znajduje się w północnej części gminy, w okolicach miejscowości Laskowo oraz na południe od wsi: Scholastykowo, Debrzno Wieś, Zdrojewo i Trudna. Mniejsze powierzchnie rozlokowane są w innych częściach gminy, okolicach miejscowości Łąkie, Potulice, Nowe Potulice i Lipka.

Występują przekształcenia mechaniczne gleb powodowane przez zabudowę terenu, utwardzenie i ubicie podłoża, wymieszanie z gruzem budowlanym oraz w wyniku formowania wykopów i nasypów.

Na jakość gleb zlokalizowanych wzdłuż głównych tras drogowych mają wpływ zanieczyszczenia komunikacyjne. Istotnym czynnikiem mogącym mieć negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne jest eksploatacja zasobów naturalnych, jakimi są kruszywa naturalne.

Tabela 18. Bonitacja gleby w gminie Lipka

III kl.	818 ha	8,3 %
IV kl.	5304 ha	54,0 %
V kl.	2197 ha	22,4 %
VI kl.	1301 ha	13,2 %
VI kl.	204 ha	2,1 %

Źródło: opracowane własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Lipka

Z powyższych informacji wynika, że 37,7% gleb jest niskich klas bonitacyjnych. Większość słabych gleb znajduje się we wschodniej części gminy, gdzie dominują rozproszone siedliska rolnicze jak Batorówko, Czyżkowo czy Białobłocie.

3) Ocena jakości powietrza

Według zapisów „Rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie wielkopolskim za rok 2019”, wykonanej przez WIOŚ w Poznaniu, strefa wielkopolska do której zaliczona jest gmina Lipka zakwalifikowana jest do klasy C (poziom stężenie zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny), ze względu na poziom pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu. Pozostałe poziomy zanieczyszczenia mieszczą się w klasie A (poziom stężenie zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego).

Na jakość powietrza w gminie wpływają:

- rozproszone źródła ciepła: o kotłownie lokalne, zlokalizowane z reguły przy obiektach użyteczności publicznej, kotłownie osiedlowe oraz ogrzewanie indywidualne budynków,
- komunikacja samochodowa,
- działalność gospodarcza.

Większość istniejących lokalnych kotłowni jest uciążliwa dla środowiska, szczególnie w sezonie zimowym i jesiennym (emisja zanieczyszczeń ze spalania gorszych gatunków węgla, brak instalacji oczyszczania spalin, mała sprawność kotłów). Również emisja liniowa jest poważnym problemem w zakresie ochrony powietrza. Poniżej zestawienie wyników klas strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2019 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi. Nie ma zakładów, które emitowałyby zanieczyszczenia do atmosfery. Jedynym źródłem zanieczyszczenia powietrza są dymy powstające przy spalaniu opałów.

Tabela 19. Klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń w 2019 roku

Lp.	Substancja	Strefa
1	SO ₂ (dwutlenek siarki)	A
2	NO ₂ (dwutlenek sodu)	A
3	CO (tlenek węgla)	A
4	Benzen	A
5	PM ₁₀ (pył zawieszony 10)	C
6	Benzo(a)piren	C
7	PM _{2,5} (pył zawieszony 2,5)	A
8	Pb (ołów)	A

Źródło: Dane gminy Lipka

A - nie przekracza poziomu dopuszczalnego

C - powyżej poziomu dopuszczalnego

Z tabeli wynika, że większość wymienionych substancji w 2019 roku nie przekroczyło poziomów dopuszczalnych.

4) Obszary chronione i pomniki przyrody

Na terenie gminy Lipka znajduje się obszar chronionego krajobrazu Nr 3 „Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie”, położony we wschodniej części gminy i zajmujący powierzchnię prawie 2578 ha.

Północny kraniec obszaru rozciąga się wzdłuż wschodnich granic gminy. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym w stosunku do tego obszaru jest Rozporządzenie Nr 1/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 stycznia 2008r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 7 poz. 138). Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie zajmuje fragment doliny Łobzonki i kompleks lasów nad jeziorem Borówno. Najciekawsze elementy przyrodniczo-krajobrazowe tworzą malownicze, z licznymi stanowiskami roślin chronionych i ostojami bobrów, doliny rzek Łobzonki i Lubczy a także rynny polodowcowe z licznymi jeziorami oraz znaczne powierzchnie leśne na żyznych siedliskach, szczególnie w rejonie Kujania. Dużym urozmaiceniem krajobrazu rolniczego są zabytkowe parki z licznymi drzewami pomnikowymi w Chlebnie, Górcie Klasztornej i Kujaniu (poza obszarem gminy Lipka).

Do obszarów chronionych należą także dworskie parki wiejskie:

- Debrzno– Wieś, krajobrazowy, druga połowa XVIII wieku, powierzchnia 27,1 ha
- Mały Buczek, pierwsza połowa XVII wieku, powierzchnia 7,6 ha
- Potulice – powierzchnia 5,9 ha

Obszary chronione krajobrazu przez ostatnie lata pozostawały w niezmienionej wielkości i wynosiły 2577,92 ha.

Ponadto, na obszarze gminy są 24 pomniki przyrody (23 pojedyncze drzewa i 1 grupa drzew), położone są na granicach zarządzanych przez Nadleśnictwo Lipka.

Gmina Lipka ma do zaoferowania: lasy, pola, łąki, jeziora, rzeki, krajobraz, pamiątki przeszłości jako całość stosunkowo atrakcyjną, jednak nie rewelacyjną. Jest to idealne miejsce dla turystyki kwalifikowanej, z konkretnym programem, dla którego okolica może być tłem, lub do turystyki specjalistycznej – przyrodniczej, gdzie bogata fauna i flora jest głównym przedmiotem zainteresowania. Rozwijanie takich funkcji wymaga poprawy stanu bazy turystycznej, z dostosowaniem do odpowiednich segmentów rynku, szczególnie z dostosowaniem do określonych grup potencjalnych klientów, a także odpowiedniego przygotowania tzw. Produktu, w tym przygotowania szlaków, ale i programu.

Odpady niebezpieczne

Na terenie Gminy Lipka, przeprowadzono inwentaryzację azbestu w celu uzyskania rzeczywistej informacji na temat ilości, miejsc występowania, rodzaju i stanu wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzacja opierała się o spis z natury prowadzony we wszystkich miejscowościach Gminy w czerwcu 2017 roku. Zinwentaryzowano 125 401 m² pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych. Po przeliczeniu waga odpadów azbestowych z pokryć dachowych oraz leżących luzem na posesjach prywatnych wynosi na terenie gminy 1 379,42 Mg.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono obecność wyrobów azbestowych na 379 posesjach. Największa ilość wyrobów zawierających azbest występuje na terenie siedziby gminy, co jest całkowicie zrozumiałe, biorąc pod uwagę, iż w Lipce mieszka około połowa ludności całej gminy. Zinwentaryzowano tam ponad 20% całkowitej ilości azbestu. Znaczniejszą liczbę wyrobów azbestowych zanotowano także w miejscowości Kiełpin (ponad 150 Mg). Spore ilości azbestu znajdują się też we wsiach Osowo, Wielki Buczek, Nowy Buczek i Debrzno-Wieś. Całkowita waga wyrobów azbestowych w każdej z tych miejscowości wynosi ponad 100 Mg. Z kolei najmniejszą ilością azbestu charakteryzują się miejscowości Scholastykowo i Potulice, gdzie zinwentaryzowano poniżej 25 Mg wyrobów azbestowych.

Tabela 20. Ilość azbestu w poszczególnych sołectwach gminy

SOŁECTWO	ILOŚĆ AZBESTU W MG
Batorowo	78,72
Batorówko	52,52
Białobłocie	25,51
Czyżkowo	57,07
Debrzno Wieś	112,81
Kiełpin	150,55
Laskowo	63,70
Lipka	301,92
Łąkie	96,72
Mały Buczek	29,49
Nowe Potulice	56,93
Nowy Buczek	117,51
Osowo	130,61
Potulice	23,84
Scholastykowo	23,29
Trudna	56,67
Wielki Buczek	126,95

Porównując występowanie wyrobów azbestowych na posesjach w poszczególnych sołectwach, zdecydowanie najwięcej takich posesji znajduje się w Lipce (52). Kolejno najwięcej wyrobów azbestowych występuje na terenie miejscowości: Wielki Buczek, Łąkie, Kiełpin oraz Debrzno-Wieś (między 30 a 40 posesji). Najmniej posesji zinwentaryzowano w sołectwach: Scholastykowo oraz Białobłocie (poniżej 10).

W 2017 roku wdrożono „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Lipka na lata 2017-2032”, którego celem było:

- zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem - nieuprawniony demontaż i wyrzucanie odpadów m.in. do lasów);
- stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi;
- zachęcenie mieszkańców do udziału w Programie poprzez wykorzystanie potencjalnej możliwości uzyskania wsparcia finansowego ze środków pomocowych UE dzięki zapisom w RPO dla województwa wielkopolskiego, z budżetu gminy, z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z banków,
- stworzenie sprzyjających warunków usuwania wyrobów azbestowych w całym okresie działania Programu (również po roku 2017).
- kompleksowe zorganizowanie usuwania azbestu i koordynacja robót budowlanych koniecznych do zakończenia procesu wymiany pokryć na bezazbestowe.

4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

1) Zagospodarowanie przestrzenne gminy

Gmina Lipka zajmuje 191,01 km², co stanowi 11,5% całego powiatu. Na terenie gminy większość obiektów administracyjnych i usługowych usytuowanych jest w położonej w centrum gminy miejscowości Lipka, gdzie mieści się urząd gminy i inne instytucje realizujące potrzeby mieszkańców. Gmina ma charakter typowo rolniczy – użytki rolne zajmują prawie 60 % powierzchni gminy (11 420 ha).

Tabela 21. Wyszczególnienie najważniejszych obszarów przestrzennych i ich powierzchnia zajmowana w gminie

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział w ogólnej powierzchni gminy [%]
Użytki rolne	11 420	59,7
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	6 571	34,4
Grunty pod wodami	145	0,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane	712	3,7
Nieużytki	248	1,3

Źródło: GUS, opracowanie własne

W zagospodarowaniu użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią 82,6 % (tj. 9 432 ha) ogólnej powierzchni użytków rolnych, a następnie łąki i pastwiska –13,5 % (1541 ha). Znikomy udział w zagospodarowaniu gruntów mają sady – 1 % (107 ha).

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią 34,4 % obszaru gminy, natomiast znikoma jest ilość gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które wynoszą 3,7% w skali gminy.

Tabela 22. Tereny zieleni w latach 2014-2019

Tereny zieleni		2015	2016	2017	2018	2019
Tereny zieleni osiedlowej w miastach i na wsi	ha	0,14	0,62	0,62	1,49	1,49
Cmentarze, obiekty w miastach i na wsi	szt	19	19	19	19	19
Cmentarze - powierzchnia w miastach i na wsi	ha	8,2	8,2	8,20	8,20	8,20
Lasy gminne - powierzchnia ogółem w miastach i na wsi	ha	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

Źródło: GUS, opracowanie własne

Tereny zieleni osiedlowej w 2015r. wynosiły 0,14 ha po czym w roku 2016 były powiększone o 77,42% w stosunku do 2015r. Następnie w 2018r. ponownie zwiększono ich powierzchnię o 58,39% do 1,49 ha.

Rolnictwo

Rolnictwo stanowi wiodącą funkcję gminy Lipka podobnie jak związany z nim drobny przemysł rolno-przetwórczy oraz związany z leśnictwem przemysł drzewny. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego kraju spowodowała proces urynkwienia rolnictwa. Majątek po zlikwidowanych na początku lat dziewięćdziesiątych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (Gospodarstwo Rolno-Spożywcze w Lipce, Stacja Hodowli Roślin w Scholastykowie, Młyn Gospodarczy w Lipce, tartak w Stołuńsku, gorzelnia w Potulicach) został przejęty przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa (obecnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) w celu jego sprywatyzowania. W efekcie zachodzących przemian w strukturze gospodarowania gruntami rolnymi zaszły i zachodzą powiązane ze sobą procesy:

- spadek udziału sektora publicznego,
- wzrost udziału własności rolników indywidualnych,
- dzierżawienie przez sektor prywatny od KOWR użytków rolnych Skarbu Państwa.

Z drugiej strony postępująca transformacja uruchomiła procesy wpływające na zmianę dotychczasowej struktury indywidualnych gospodarstw rolnych i zmianę warunków społeczno-gospodarczych rolnictwa na terenie gminy, a mianowicie:

- zmniejszenie liczby gospodarstw rolnych z 725 w 1980 roku do 656 w 2010 roku,
- wzrost średniej wielkości gospodarstwa rolnego z 6,5 ha do 14 ha,
- powstanie nowych gospodarstw o powierzchni powyżej 50 ha (stanowiącej 5,8% ogółu gospodarstw),
- zjawisko zmniejszenia strukturalnego bezrobocia na terenach wiejskich, o czym świadczy wskaźnik w 2019 - 4,3 % bezrobocia.

Należy zaobserwować, że do tej pory w ogólnej liczbie bezrobotnych w Gminie Lipka około 50% stanowili byli pracownicy państwowych zakładów rolnych, na chwilę obecną ta liczba to niewielki odsetek do ogólnej liczby bezrobotnych.

Dzięki temu, że Polska wstąpiła w struktury Unii Europejskiej rolnicy otrzymują tzw. dopłaty do upraw, a także mają możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na modernizację swoich gospodarstw. Ponadto rolnicy otrzymują zwrot akcyzy od zakupionego oleju napędowego. Dzięki temu nastąpił duży wzrost efektywności produkcji, zwiększenie poziomu mechanizacji gospodarstw oraz zwiększenie kwalifikacji osobowych specjalistycznej wiedzy rolniczej w zakresie zarządzania gospodarstwem.

Na terenie gminy uprawia się przede wszystkim zboża, rzepak i ziemniaki. Do niedawna Lipka była uznawana za zagłębie plantacji czarnych i czerwonych porzeczek jednak w ostatnich latach sytuacja diametralnie się zmieniła ze względu na coraz trudniejszy zbyt owoców, a tym samym nieoptyczną produkcję. Produkcja zwierzęca koncentruje się na hodowli bydła i trzody chlewnej.

2) Dostęp komunikacyjny

– Drogi

- Na terenie gminy występują trzy kategorie dróg:
- Droga wojewódzka Nr 188 w kierunku Piła – Człuchów
- Drogi powiatowe Nr P 155 w kierunkach:
  - Lipka – Sępólno Krajeńskie,
  - Lipka – Radawnica,
  - Lipka – Potulice,
- drogi gminne, wewnętrzne oraz dojazdowe do gruntów rolnych które uzupełniają sieć drogową gminy

Droga wojewódzka jest po kompleksowym remoncie z chodnikami i zatoczkami włącznie, natomiast drogi powiatowe choć z nawierzchnią bitumiczną wymagają ciągłych napraw i remontów, W ostatnich latach duża część gminnych dróg została zmodernizowana poprzez budowę nowej bitumicznej nawierzchni. Pozostałe gminne gruntowe drogi są nieutwardzone, co przekłada się na ich bardzo zły stan techniczny, szczególnie w czasie opadów atmosferycznych – liczne dziury, koleiny, które utrudniają poruszanie się pojazdami oraz osobom pieszym.

Utwardzenie jak również remont pozostałych dróg a także budowa chodników i ścieżek rowerowych stanowi bardzo istotny aspekt w dziedzinie rozwoju całej gminy.

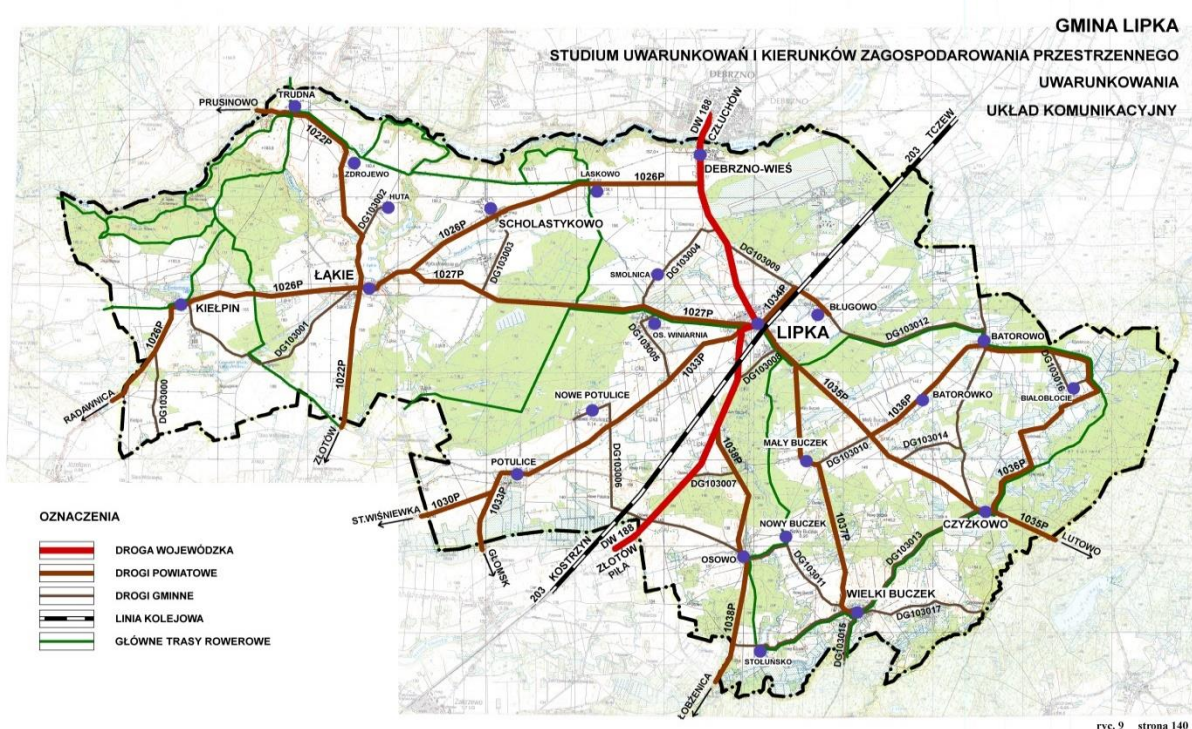
Ponadto konieczna jest regulacja stanu prawnego wszystkich dróg, zaliczenie do odpowiedniej kategorii, wydzielenie ewidencyjne pasów drogowych, przejęcie władania nad terenem drogi przez właściwego zarządcę.

– Komunikacja kolejowa

Jedyna stacja kolejowa na terenie gminy – Lipka Krajeńska – funkcjonuje w Lipce i zlokalizowana jest w odległości 0,5 km od centrum tej wsi. W interesie gminy jest utrzymanie, a nawet intensyfikacja ruchu pasażerskiego na jedynej linii kolejowej. Linia ta jako jedyna zapewnia połączenia środkami komunikacji publicznej Lipki z ośrodkami leżącymi poza powiatem złotowskim posiadającymi skomunikowanie z ośrodkami wojewódzkimi: Poznaniem, Gdańskiem, Szczecinem, Bydgoszczą.

– Komunikacja autobusowa

Uzupełnieniem komunikacji kolejowej są połączenia komunikacji autobusowej świadczone przez prywatnego przewoźnika, który również świadczy usługi przewozowe do placówek oświatowych z terenu gminy. Zapewnia on dojazd młodzieży szkolnej oraz mieszkańcom zarówno do centrum gminy jak i pobliskich miast. Komunikacja ta jest niewystarczająca i zapewnia dojazdy raz, albo dwa razy dziennie, w niezbyt dogodnych porach do: Złotowa, Człuchowa i Debrzna.

Rysunek 3. Sieć komunikacyjna w gminie Lipka

Źródło: www.lipka.biuletyn.net

3) Dostęp do obiektów infrastruktury społecznej

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty zaspokajające potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Należą do nich m.in.: szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne i sportowe. Na terenie gminy znajdują się w sumie 34 obiekty tego typu. Największa liczba obiektów infrastruktury społecznej znajduje się w miejscowościach Lipka (9) i Łąkie (7).

Miejscowość	Żłobek	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Ośrodek Zdrowia	Świetlica	Boisko sportowe	Place zabaw	Dom kultury	OSP
Batorowo					+		+		+
Batorówko					+		+		
Białobłocie					+		+		
Bługowo							+		
Czyżkowo					+		+		
Debrzno Wieś					+	+	+		
Kiełpin					+	+	+?		
Laskowo					+		+?		
Lipka	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Łąkie		+	+	+	+	+	+		+
Mały Buczek									
Nowe Potulice									
Nowy Buczek									
Osowo					+		+		+
Potulice					+	+			
Scholastykowo					+	+	+		
Smolnica									
Trudna					+		+		
Wielki Buczek					+	+	+	+	+

Tabela 23. Obiekty infrastruktury społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Źródło: Dane gminy Lipka

W gminie dostęp do infrastruktury społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych w ostatnich kilku latach uległ znacznej poprawie. Pozostało tylko cztery sołectwa, które nie posiadają żadnych z podstawowych obiektów infrastruktury społecznej, są to miejscowości: Mały Buczek, Nowe Potulice, Nowy Buczek, Smolnica.

4) Obszar zdegradowany w Gminie Lipka

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 (Warszawa, 2 sierpnia 2016, MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Dokument ten określa zawartość i strukturę programów rewitalizacyjnych oraz przedstawia m.in. główne etapy prac nad programami, identyfikuje podmioty zaangażowane w ich sporządzenie i realizację.

W celu określenia obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału gminy Lipka na mniejsze jednostki analityczne, które pozwoliły określić zróżnicowanie przestrzenne występujących zjawisk kryzysowych. Podziału na mniejsze jednostki analityczne dokonano w oparciu o istniejące granice sołectw, gdyż w gminie Lipka sposób ten jest stosowany również w innych dokumentach strategicznych i planistycznych.

Miejscowość Lipka, na cel Lokalnego Programu Rewitalizacji, została podzielona na 5 mniejszych jednostek analitycznych ze względu na znaczną powierzchnię oraz liczbę mieszkańców w miejscowości Lipka, które stanowią 16,75% powierzchni i 36,8 % ludności całej gminy.

Aby precyzyjne i jednoznaczne wskazać obszary wymagające interwencji w Gminie Lipka opracowano zestaw wskaźników ze sfery społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, oraz zastosowano wskaźnik Perkala, jako jedną z metod porządkowania liniowego charakteryzującą się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie.

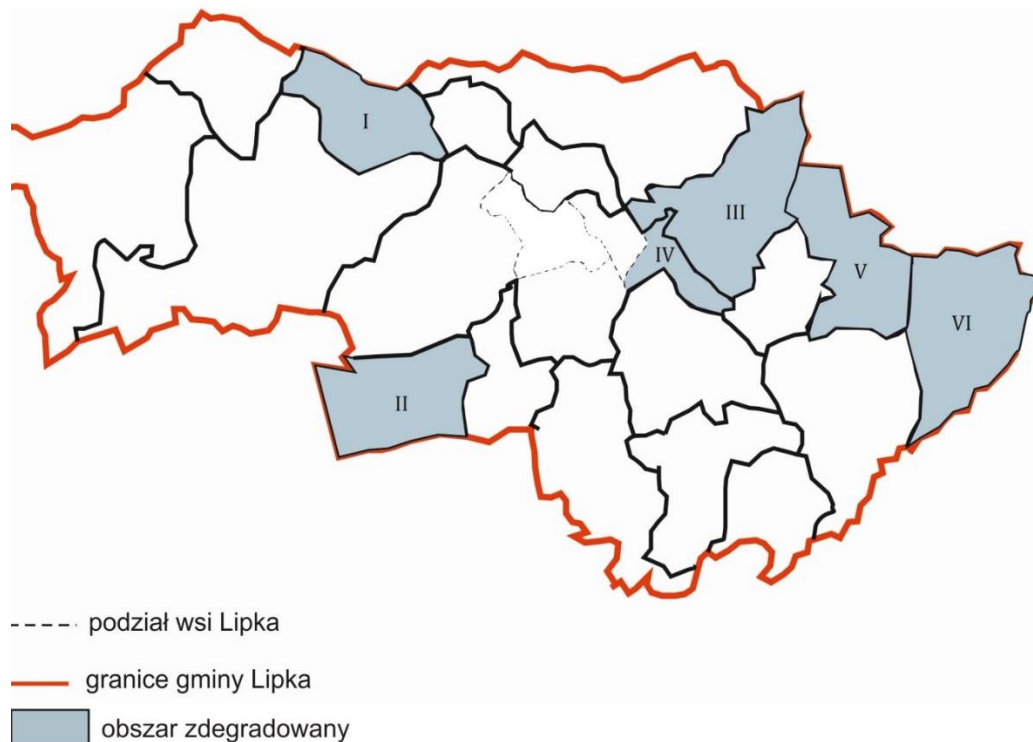
Wyznaczone w ten sposób obszary zdegradowane poddano konsultacjom społecznym na podstawie których wyznaczono obszary rewitalizacji oraz główne potrzeby mieszkańców tych obszarów i kierunki działań.

W Programie Rewitalizacji Gminy Lipka wyznaczono obszary zdegradowane w miejscowościach: Batorowo, Białobłocie, Bługowo, Potulice, Scholastykowo i Lipka IV oraz poza obszarem rewitalizacji w Lipce.

Obszar zdegradowany na terenie gminy Lipka zamieszkiwany jest przez 848 osób, które stanowią 14,72% ogółu ludności gminy. Łączna powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 44,02 km², co stanowi 23,05% ogólnej powierzchni gminy Lipka. Oznacza to że całkowita powierzchnia sołectw przekracza limity określone przez Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, gdzie obszar rewitalizacji nie może przekroczyć 20% ogólnej powierzchni gminy, natomiast łączna liczba mieszkańców tych obszarów nie może być większa niż 30% ogólnej liczby mieszkańców.

Rysunek 4. Obszar zdegradowany w gminie Lipka

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i liczbie ludności gminy Lipka

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia jednostki [ha]	Liczba ludności
I	Scholastykowo	660	373
II	Potulice	480	103
III	Bługowo	734	138
IV	Lipka IV	130	198
V	Batorowo	520	141
VI	Białobłocie	612	93
	Udział w ogóle	16,39%	18,15 %

Źródło: opracowanie własne

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zarówno te podstawowe, jak i uzupełniające dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na rewitalizowany obszar we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, aby nie dopuścić do przenoszenia się problemów na inne obszary, ani nie doprowadziły do niepożądanych zjawisk społecznych. Zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Lipka projekty ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę jakości życia i mają na celu wywieranie pozytywnego wpływu na cały obszar rewitalizacji.

Wszystkie cele rewitalizacji oraz kierunki działań ujęte w Programie Rewitalizacji Gminy Lipka pokrywają się z celami i kierunkami zamierzonymi w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Lipka.

5. Sfera techniczna

1) Zasoby mieszkaniowe

Liczba mieszkań na terenie Gminy zwiększa się jednak tempo wzrostu jest na niskim poziomie. Warto zauważyć, że liczba nieruchomości w roku 2019 wynosiła 1698, czyli tylko o 71 więcej niż w roku 2014. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Lipka w roku 2019 wynosiła 82,1m² co stanowi metraż większy w porównaniu z przeciętną nieruchomością na terenie innych gmin z terenu powiatu- 79,4 m². W przeliczeniu na jedną osobę powierzchnia wynosi jednak o 0,5 m² mniej niż w powiecie. W roku 2019 do użytku zostało oddanych 20 mieszkań, które ogrzewane są za pomocą gazu sieciowego.

Tabela 25. Wskaźniki mieszkaniowe w gminie Lipka w poszczególnych latach

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	80,4	81,3	81,5	82,0	82,3	82,1
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	23,2	23,8	24,0	24,3	24,7	25,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	288,6	292,5	294	296,9	300,3	380,2

Źródło: GUS

Tabela 26. Liczba mieszkań wyposażonych w systemy techniczno-sanitarne

Ogółem	2014	2015	2016	2017	2018	2019
wodociąg	1553	1569	1575	1589	1597	1624
ustęp splukiwany	1466	1482	1488	1502	1510	1537
łazienka	1381	1397	1403	1417	1425	1452
centralne ogrzewanie	1172	1188	1194	1208	1216	1243
gaz sieciowy	2	2	2	2	2	22

Źródło: GUS

Liczba mieszkań wyposażonych w systemy techniczno-sanitarne takie jak ustęp splukiwany, łazienka, centralne ogrzewanie rośnie w każdym roku, jednak wzrost jest na niskim poziomie.

2) Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami na terenie Gminy Lipka jako zadanie z zakresu utrzymania czystości i porządku zostało przejęte przez Związek Gmin Krajna w Złotowie. Na terenie Gminy Lipka nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. Sposób zbiórki odpadów na obszarze gminy jest typowy dla warunków polskich na obszarach o charakterze wiejskim. Odpady segregowane przez mieszkańców, gromadzone w indywidualnych pojemnikach i kontenerach, są regularnie opróżniane, a następnie transportowane na składowisko odpadów komunalnych w Stawnicy k. Złotowa. Zgodnie z danymi Związku w roku 2018 z terenu Gminy zebrano łącznie 1638,5Mg odpadów komunalnych, a w 2019r. było to 1780,4Mg odpadów komunalnych.

W roku 2014 zanotowano najwyższą ilość odpadów zebranych w ciągu roku w skali pięciu poprzednich lat. W roku 2015 ilość odpadów zmniejszyła się – o 10% w stosunku do roku poprzedniego. W kolejnych latach również obserwujemy znaczne spadki ilości wytwarzanych i zbieranych odpadów komunalnych, dzięki działaniom proekologicznym i rosnącej świadomości społeczeństwa udaje się znacząco ograniczyć ilość wytwarzanych odpadów.

Tabela 27. Ilość zmieszanych odpadów w latach 2014-2019

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	tony	1137,02	1019,24	870,34	891,38	924,6	864,12
ogółem na 1 mieszkańca	kilogramy	201,1	181,7	154,9	158,7	165,6	155,8
z gospodarstw domowych	tony	1034,88	933,12	793,32	813,92	848,55	785,50
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kilogramy	183,0	166,4	141,2	145,0	152,0	141,6

Źródło: GUS

W Gminie Lipka nie wytwarza się typowych odpadów przemysłowych.

3) System ciepłowniczy

Na terenie gminy nie występują rozbudowane sieci ciepłownicze. Źródłem ciepła dla budownictwa wielorodzinnego są kotłownie lokalne opalane węglem lub olejem opałowym, pozostali odbiorcy korzystają z indywidualnych źródeł ciepła. Kotłownie zlokalizowane są również przy obiektach użyteczności publicznej, takich jak szkoły czy obiekty służb zdrowia.

4) Sieć telekomunikacyjna

Wszystkie miejscowości gminy Lipka posiadają telefoniczną łączność kablową, stopień telefonizacji jest dość dobry. Uzpełnieniem stopnia łączności jest powszechna telefonia komórkowa. Na terenie gminy funkcjonują systemy telefonii komórkowej. Nie we wszystkich obszarach siła sygnału jest dobra (głównie w dolinach rzecznych i na obszarze terenów leśnych występuje zanik sygnału telefonii komórkowej).

5) Sieć gazowa

W gminie Lipka brak jest sieci gazowej, mieszkańcy korzystają z dobrze rozlokowanej sieci dystrybucyjnej gazu propan – butan w butlach. Gmina Lipka została ujęta w ogólnopolskim Programie Przyspieszenia Inwestycji w Sieć Gazową. Miejscowość Debrzno Wieś znajdująca się najbliżej budowanej już po sąsiedzku sieci gazowej w województwie pomorskim ma być pierwszą miejscowością w gminie Lipka podłączoną do sieci gazowej. Planowane jest podłączenie do sieci gazowej prywatnych gospodarstw domowych oraz wszystkie publiczne placówki, będące w zakresie sieci – szkoły, przedszkola itd.. Sieć gazowa, według prognozowań, ma fizycznie dotrzeć do granic gminy już w 2022 roku. Gazyfikacja gminy to wielka szansa na poprawę jakości lokalnego powietrza, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i pyłów.

6) Sieć elektroenergetyczna

Cała gmina posiada dostęp do sieci elektroenergetycznej dzięki trzem liniom SN 15 kV prowadzących prąd z głównego punktu zasilającego Złotów.

7) Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy nie występują źródła energii odnawialnej przyłączone do sieci energetycznej. W poprzednich latach funkcjonowały instalacje MEW, które obecnie nie działają z powodu nieopłacalności i zbyt małego przepływu:

- Na rzece Dobrzyńce znajdowała się elektrownia wodna – Trudna,
- Na rzece Stołuni znajdowała się elektrownia Stołuńsko.

W ostatnich latach można zaobserwować zainteresowanie mieszkańców, szczególnie właścicieli nowych budynków mieszkalnych odnawialnymi źródłami energii, np. ogrzewaniem solarnym czy pompami ciepła a także energią elektryczną.

8) Sieć wodociągowa

Wszystkie zwodociągowane wsie w gminie zasilane są w wodę z indywidualnych źródeł lokalnych, należących do gminy, a eksploatowanych i zarządzanych przez *Zakład Gospodarki Komunalnej Lipka Sp. z o.o.*, oraz niektóre lokalne ujęcia będące we władaniu właścicieli gospodarstw. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 91,3 km (dane na 2019 rok) . Stopień zwodociągowania gminy wynosi 91,5%. Dla porównania, stopień zwodociągowania dla powiatu wynosi 82,5%. (źródło GUS)

Ujęcia indywidualne to ujęcia dla miejscowości: Lipka, Lipka -osiedle Winiarnia, Debrzno Wieś, Łąkie, Trudna, Huta, Wielki Buczek, Batorowo, Białobłocie.

W skład ujęć Lipka, Lipka- Os. Winiarnia, Debrzno Wieś, Wielki Buczek wchodzi dwie studnie o zatwierdzonych zasobach z utworów czwartorzędowych w ilości 34,0 m³/h. Natomiast ujęcia Łąkie, Trudna, Huta, Batorowo oraz Białobłocie posiadają po jednej studni. Studnie o głębokości 85,0 m i 87,0 m posiadają o wiele większe możliwości eksploatacyjne, które kształtują się na poziomie 96,0 m³/h. Taki stan ujęcia wody jest wystarczający dla rozbudowy miejscowości oraz przyłączonych pobliskich miejscowości, takich jak: Nowy Buczek, Smolnica i Bługowo. Lipka posiada starą sieć wodociągową, częściowo azbestocementową, którą należy wymienić ze względu na szkodliwość tego materiału dla zdrowia.

9) Sieć kanalizacyjna

W gminie Lipka funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków, z której w roku 2019 korzystało 51,8 % mieszkańców. Zbiorników bezodpływowych zarejestrowanych w gminie jest 485 sztuk, natomiast przydomowych oczyszczalni ścieków 147 sztuk.

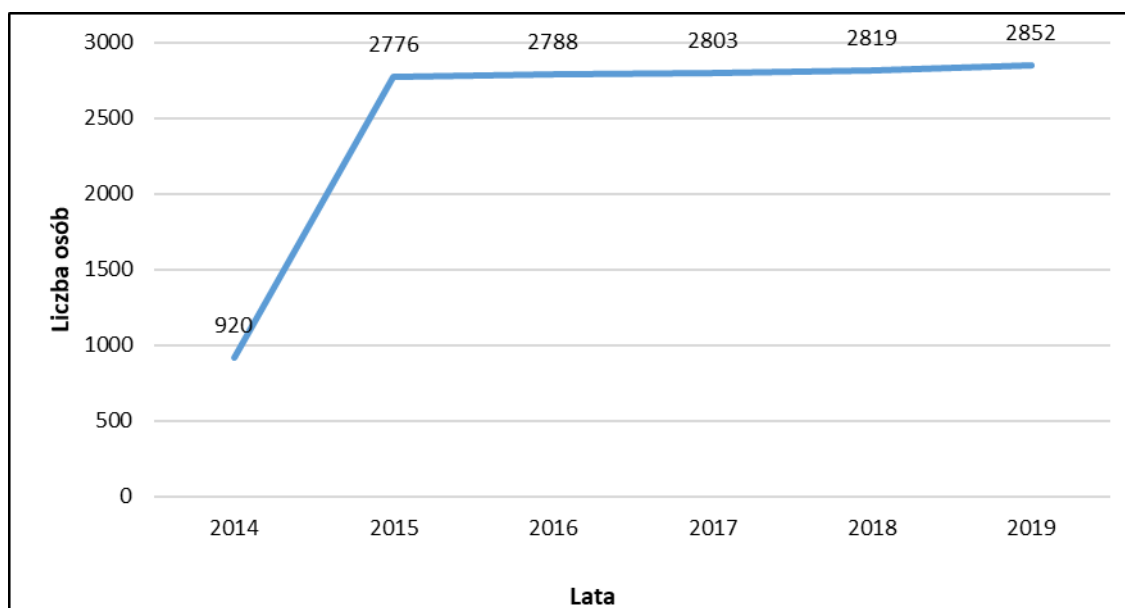
Tabela 28. Gospodarka ściekowa w 2019 roku

Liczba oczyszczalni ścieków w gminie w 2019 r. wyniosła 1.	
Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniosła:	
W gminie:	2852
W powiecie:	49308
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w 2019 r.	
Instalacje i urządzenia:	
Zbiorniki bezodpływowe	485
Oczyszczalnie przydomowe	147

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 12. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2014-2019

Źródło: GUS, opracowanie własne

Z danych przedstawionych w wykresie wynika, że odnotowuje się coroczny wzrost liczby osób korzystających z oczyszczalni. W roku 2015 zanotowano ponad 200% wzrost wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego. Wynosi on obecnie 51,8 % wszystkich mieszkańców gminy. Pomimo wyraźnego skoku w latach 2014- 2015, wynik jest niski a w kolejnych latach t. j. 2015-2019 utrzymuje się na podobnym poziomie z widocznym niewielkim wzrostem.

Nieczystości płynne z terenu miejscowości przesyłane są infrastrukturą kanalizacyjną do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Debrznie – wsi wybudowanej i modernizowanej wspólnie z Miastem i Gminą Debrzno. Z kanalizacji korzystają miejscowości: Lipka, Osiedle Winiarnia, Bługowo, Łąkie (część), Scholastykowo, Mały Buczek (część) oraz Debrzno Wieś. Do sieci kanalizacyjnej niepodłączone nadal pozostają miejscowości: Batorowo, Batorówko, Białobłocie, Czyżkowo, Gogolin, Kiełpin, Laskowo, Nowe Potulice, Nowy Buczek, Osowo, Potulice, Smolnica, Stołuńsko, Trudna oraz Wielki Buczek. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 32,8 km (dane na 2019 rok) i korzysta z niej obecnie 2852 mieszkańców.

Procent skanalizowania Gminy Lipka jest niski i od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednakże przez wzgląd na wzrost świadomości ekologicznej, można zaobserwować znaczny przyrost ilości przydomowych oczyszczalni ścieków, w roku 2014 na terenie Gminy Lipka istniały 32 przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach nieskanalizowanych, natomiast w roku 2019 zarejestrowano ich już 147 sztuk.

III. Podsumowanie

Po przeprowadzeniu diagnozy można stwierdzić, iż na terenie gminy Lipka występują stany kryzysowe. W poniższej tabeli przedstawione zostały problemy, które prowadzą do postawiania niekorzystnych zjawisk.

Sfera	Występujące problemy
Spoleczna	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby mieszkańców gminy w skutek odpływu mieszkańców do innych jednostek administracyjnych - starzenie się społeczeństwa - spadek liczby osób w wieku produkcyjnym – odpływ siły roboczej - duży odsetek bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych - wyższy niż w powiecie udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców oraz osób bezrobotnych w wieku do 25 lat -duży odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do powiatu
Gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 osób w porównaniu do powiatu - liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na ustabilizowanym poziomie. Brak nowych przedsiębiorstw powoduje stagnację i mniejsze możliwości tworzenia nowych miejsc pracy - niski poziom przedsiębiorczości (mniejsza niż w powiecie liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą)
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa - słaba jakość gleb - zanieczyszczenia powietrza związane z działalnością gospodarczą, użytkowaniem kotłowni osiedlowych, ogrzewaniem budynków indywidualnych - obecność dużej ilości azbestu
Przestrzenno – funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan części dróg, - brak lub niewielka liczba powiązań komunikacji publicznej z niektórymi jednostkami analitycznymi, zwłaszcza tymi położonymi z daleka od centrum gminy -trudny dostęp do obiektów infrastruktury społecznej części miejscowości gminnych
Techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - brak sieci gazowej - niewystarczająca sieć kanalizacyjna

	<ul style="list-style-type: none"> - brak własnej sieci ciepłowniczej powodujące konieczność ogrzewania budynków kotłowniami osiedlowymi i przydomowymi - ograniczony dostęp ludności do oczyszczalni ścieków - brak chodników i ścieżek rowerowych przy obleganej drodze wojewódzkiej i drogach powiatowych - brak oświetlenia przy drogach
--	--

Biorąc pod uwagę charakter zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy Lipka można wyznaczyć kierunki działań jakie należy podjąć, aby zapewnić rozwój społeczny i gospodarczo- przestrzenny:

1. W sferze społecznej:

- Przygotowanie infrastruktury oraz programów społecznych, które będą spełniać potrzeby rosnącej grupy seniorów,
- Zapewnienie możliwości podjęcia zatrudnienia przez jak największe grono osób,
- Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu.
- Zapewnienie pomocy społecznej

2. W sferze gospodarczej:

- Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
- Wsparcie mieszkańców w tworzeniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

3. W sferze środowiskowej:

- Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Budowa sieci gazowej
- Prowadzenie szkoleń dla rolników na temat zrównoważonego rolnictwa.
- Wypracowanie planu dbałości o jakość powietrza w gminie

4. W sferze przestrzenno – funkcjonalnej:

- Wykształcenie układu komunikacyjnego zapewniającego, w miarę możliwości, co najmniej dwustronny dojazd drogą publiczną do każdej miejscowości w gminie.
- Budowa nowych bądź przekształcenie istniejących obiektów na cele społeczne, szczególnie w miejscowościach, w których ich nie ma
- Wprowadzanie w obiektach użyteczności publicznej udogodnień dla osób niepełnosprawnych,
- Poprawienie jakości dróg oraz bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

5. W sferze technicznej:

- Zwiększenie liczby i standardu zasobów komunalnych Gminy,
- Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej (gazowej i kanalizacyjnej).

IV. Spis rycin

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Lipka w Województwie Wielkopolskim i powiecie złotowskim.....	4
Rysunek 2. Podział administracyjny gminy Lipka	4
Rysunek 3. Sieć komunikacyjna w gminie Lipka	35
Rysunek 4. Obszar zdegradowany w gminie Lipka.....	38

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zaludnienie poszczególnych sołectw gminy Lipka w roku 2019.....	5
Wykres 2. Ludność w gminie w latach 2010 - 2019	6
Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku	7
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Lipka w latach 2010-2019.....	8
Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców w latach 2014-2019	8
Wykres 6. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego w latach 2015-2019	10
Wykres 7 . Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem Dane: GUS, opracowanie własne	13
Wykres 8. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w poszczególnych latach w gminie Lipka	16
Wykres 9. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka	18
Wykres 10. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych w poszczególnych latach	19
Wykres 11 . Liczba osób korzystających z bibliotek gminnych w latach 2017-2019	20
Wykres 12. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2014-2019.....	44

SPIS TABEL

Tabela 1. Ludność w gminie w latach 2010 – 2019	6
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipka w 2019 roku	7
Tabela 3. Zmiany w poziomie bezrobocia w gminach Powiatu Złotowskiego	9
Tabela 4. Zestawienie liczb osób bezrobotnych według poszczególnych kryteriów w latach	10
Tabela 5. Udział procentowy poszczególnych grup osób bezrobotnych w ogólnej ich liczbie	11
Tabela 6 Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Lipka	12
Tabela 7. Zestawienie przestępstw dokonanych w gminie Lipka i w powiecie złotowskim	15
Tabela 8. Wykaz liczb wolnych miejsc w przedszkolu, a także ilość dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych latach	16
Tabela 9. Liczba dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego ..	17
Tabela 10. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Lipka.....	17
Tabela 11. Ilość uczniów przypadających na korzystanie z jednego komputera w szkołach	19
Tabela 12. Frekwencja wyborcza w gminie i w powiecie	20
Tabela 13. Porównanie liczby ludności udzielających się kulturowo i artystycznie w gminie	21
Tabela 14. Zestawienie imprez i uczestników imprez organizowanych przez jednostkę gminy.....	22
Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON W 2019 roku	23
Tabela 16. Sekcje podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach 2015-2019.....	23
Tabela 17. Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w latach 2010-2016 w gminie Lipka i powiecie złotowskim	25
Tabela 18. Bonitacja gleby w gminie Lipka.....	27

Tabela 19. Klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń w 2019 roku	28
Tabela 20. Wykaz powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w poszczególnych latach 2015-2019	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 21. Ilość azbestu w poszczególnych sołectwach gminy	30
Tabela 22. Wyszczególnienie najważniejszych obszarów przestrzennych i ich powierzchnia zajmowana w gminie	32
Tabela 23. Tereny zieleni w latach 2014-2019	33
Tabela 24. Obiekty infrastruktury społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych	36
Tabela 25. Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i liczbie ludności gminy Lipka	38
Tabela 26. Wskaźniki mieszkaniowe w gminie Lipka w poszczególnych latach	39
Tabela 27. Liczba mieszkań wyposażonych w systemy techniczno-sanitarne	40
Tabela 28. Ilość zmieszanych odpadów w latach 2014-2019	41
Tabela 29. Gospodarka ściekowa w 2019 roku	43

